

RIKSDAGENS PROTOKOLL.

1877. Andra Kammaren. N:o 40.

Torsdagen den 19 April.

Kl. 10 f. m.

§ 1.

Justerades protokollet för den 12 i denna månad.

§ 2.

Upplästes ett till Kammaren inkommet, så lydande sjukbetyg:

Att ledamoten af Riksdagens Andra Kammare Herr A. Ruten-sköld är till följd af rheumatisk inflammation i venstra höftleden urständssatt att sig inställa vid Riksdagens sammanträden tills vidare, intygas på embetsed.

Stockholm den 19 April 1877.

C. Haggström.

Med. Dr.

Derefter tillkännagaf Herr Talmannen, att Herr *von Geijer* an-mält, att han, som erhållit ledighet från riksdagsgörömalen under ti-den från och med den 12 till den 22 innevarande April, icke ämnade begagna sig utaf den numera återstående delen af denna ledighet.

§ 3.

Sedan Riksdagens båda Kamrar förehaft och godkänt de i Stats-Utskottets memorial N:is 54 och 57 samt Banko-Utskottets memorial N:o 11 föreslagna voteringspropositioner rörande åtskilliga frågor, deri Kamrarne fattat stridiga beslut, samt vidare denna dag blifvit bestäm-d för omröstning öfver de olika besluten, så anställes nu dessa omröst-ningar, enligt nedan intagna voteringspropositioner, i följande ordning, nemligen:

Andra Kammarens Prot. 1877. N:o 40.

1:sta omröstningen:

(enligt Stats-Utskottets memorial N:o 54.)

Den, som vill, att Riksdagen, med bifall till Herr Pehr Larssons motion, N:o 109, anslår 100 kronor årligen, utom de nu utgående 50 kronor, till ersättning åt färjemännen vid Färösunds hamn, till fördelning dem emellan efter Konungens Befallningshafvandes beprövande, emot det att nämnde färjemän fortfarande som hittills utan särskild ersättning öfver sundet fortskaffa i tjensteärenden stadge personer och kronans folk, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har Riksdagen beslutat, att ifrågavarande motion ej skall till någon Riksdagens åtgärd föranleda.

Sedan voteringssedlarne blifvit aflemnade samt en sedel aflagd och förseglad, äfvensom underrättelse från Första Kammaren ingått, att voteringssedlarne för den omröstning, hvarom här vore fråga, jemväl derstädes afgifvits, företogs nu sedlarnes öppnande och uppräknig, och utföll omröstningen med 127 Ja och 56 Nej.

Den omröstning öfver ofvan intagna voteringsproposition, som, enligt nyss ankommet och nu uppläst protokoll, blifvit af Första Kammaren samtidigt anstald, hade utfallit med..... 75 Ja och 42 Nej, hvadan, då dertill läggas Andra Kammarens
röster, eller 127 Ja och 56 Nej,
sammanräkningen visar 202 Ja och 98 Nej.

Och hade alltså beslut i denna fråga blifvit af Riksdagen fattadt i öfverensstämmelse med Ja-propositionens innehåll.

2:dra omröstningen:

(enligt Stats-Utskottets memorial N:o 57, punkt. 1, litt. a.)

Den, som vill, att aflöningen för Riksarkivets chef bestämmes till 7,500 kronor, deraf 5,000 kronor utgöra lön och 2,500 kronor tjenstgöringspenningar, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har Riksdagen bestämt bemälda chefs aflöning till 6,400 kronor, deraf 4,400 kronor utgöra lön och 2,000 kronor tjänstgöringspenningar, jemte rätt till ett ålderstillägg af 600 kronor att efter fem års tjentgöring lönen tilläggas.

Sedan voteringssedlarna blifvit aflemnade samt en sedel aflagd och förseglad, äfvensom underrättelse från Första Kammaren ingått, att voteringssedlarna för den omröstning, hvarom här vore fråga, jemväl derstädes afgifvits, företogs nu sedlarnes öppnande och uppräknings, och utföll omröstningen med 69 Ja och 118 Nej.

Den omröstning öfver ofvan intagna voteringsproposition, som, enligt nyss ankommet och nu uppläst protokoll, blifvit af Första Kam-maren samtidigt anställd, hade utfallit med 94 Ja och 24 Nej, hvadan, då dertill läggas Andra Kammarens

röster, eller	69 Ja och 118 Nej,
sammanräkningen visar	163 Ja och 142 Nej.

Och hade alltså beslut i denna fråga blifvit af Riksdagen fattadt i öfverensstämmelse med Ja-propositionens innehåll.

3:dje omröstningen:

(enligt Stats-Utskottets memorial N:o 57, punkt. 1, litt. b.)

Den, som vill, att Riksdagen för Riksarkivets personal, förutom chefen, fastställer följande aflöningsstat:

	Lön. Kronor.	Tjänstgö- ringspen- ningar. Kronor.	Summa Kronor.	
1 tjänsteman i andra löne- graden	3,000	1,500	4,500	Efter 5 år kan lönen höjas med 500 kro- nor och efter 10 år med ytterligare 500 kronor.
2 dito i dito	6,000	3,000	9,000	
1 tjänsteman i första löne- graden	1,800	1,200	3,000	
3 dito i dito	5,400	3,600	9,000	Efter 5 år kan lönen höjas med 100 kr.
Till vikariatsersättning, arf- voden åt extra biträden m. m.	—	—	6,000	
1 förste vaktmästare	800	300	1,100	
1 vaktmästare	500	300	800	

röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har för Riksarkivets personal, förutom chefen, följande aflöningsstat blifvit af Riksdagen faststald:

	Lön. Kronor.	Tjenstgö- ringspen- ningar. Kronor.	Summa. Kronor.	
1 tjensteman i andra löne- graden	3,000	1,500	4,500	Efter 5 år kan lönen höjas med 500 kro- nor och efter 10 år med ytterligare 500 kronor.
2 dito i dito	6,000	3,000	9,000	
1 tjensteman i första löne- graden	1,800	1,200	3,000	
2 dito i dito	3,600	2,400	6,000	
Till vikariatsersättningar, arfvoden åt extra biträ- den m. m.	—	—	6,000	
1 förste vaktmästare	800	300	1,100	Efter 5 år kan lönen höjas med 100 kr.
1 vaktmästare	500	300	800	

Sedan voteringssedlarne blifvit aflemnade samt en sedel aflagd och förseglad, äfvensom underrättelse från Första Kammaren ingått, att voteringsedlarne för den omröstning, hvarom här vore fråga, jemväl derstädes afgifvits, företogs nu sedlarnes öppnande och upp-
räkning, och utföll omröstningen med 61 Ja och 129 Nej.

Den omröstning öfver ofvan intagna voteringsproposition, som, enligt nyss ankommet och nu uppläst protokoll, blifvit af Första Kammaren samtidigt anstald, hade utfallit med 89 Ja och 31 Nej, hvadan, då dertill läggas Andra Kammarens

röster, eller 61 Ja och 129 Nej,
sammanräkningen visar 150 Ja och 160 Nej.

Och hade alltså beslut i denna fråga blifvit af Riksdagen fattadt i öfverensstämmelse med Nej-propositionens innehåll.

4:de omröstningen:

(enligt Stats-Utskottets memorial N:o 57, punkt. 2, litt. a.)

Den, som vill, att aflöningen för Kongl. bibliotekets chef bestämmes till 7,500 kronor, deraf 5,000 kronor utgöra lön och 2,500 kronor tjänstgöringspenningar, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har Riksdagen bestämt bemälde chefs aflöning till 6,400 kronor, deraf 4,400 kronor utgöra lön och 2,000 kronor tjänstgöringspenningar, jemte rätt till ett ålderstillägg af 600 kronor, att efter fem års tjänstgöring lönen tilläggas.

Sedan voteringssedlarne blifvit aflemnade samt en sedel aflagd och förseglad, äfvensom underrättelse från Första Kammaren ingått, att voteringsedlarne för den omröstning, hvarom här vore fråga, jämväl derstädes afgifvits, företogs nu sedlarnes öppnande och uppräknig, och utföll omröstningen med 63 Ja och 125 Nej.

Den omröstning öfver ofvan intagna voteringsproposition, som, enligt nyss ankommet och nu uppläst protokoll, blifvit af Första Kammaren samtidigt anstald, hade utfallit med . . . 84 Ja och 36 Nej, hvadan, då dertill läggas Andra Kam-

rens röster, eller	63 Ja och 125 Nej,
sammanräkningen visar	147 Ja och 161 Nej;

Och hade alltså beslut i denna fråga blifvit af Riksdagen fattadt i öfverensstämmelse med Nej-propositionens innehåll.

5:te omröstningen:

(Enligt Stats-Utskottets memorial N:o 57, punkt. 2, litt. b.)

Den, som vill, att Riksdagen för Kongl. bibliotekets personal, förutom chefen, fastställer följande aflöningsstat:

	Lön. Kronor.	Tjenstgö- ringspen- ningar. Kronor.	Summa. Kronor.	
1 tjänsteman i andra lönegraden	3,000	1,500	4,500	} Efter fem år kan lönen höjas med 500 kronor och efter 10 år med yt- terligare 500 kronor.
1 dito	3,000	1,500	4,500	
1 tjänsteman i första lönegraden	1,800	1,200	3,000	
3 dito	5,400	3,600	9,000	
Till vikariatsersättning, samt arfvoden och flit- penningar åt extra bi- träden m. m.	—	—	6,000	
1 förste vaktmästare	800	300	1,100	} Efter fem år kan lönen höjas med 100 kronor.
1 vaktmästare	500	300	800	
3 dito	1,500	900	2,400	

röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har Riksdagen för Kongl. bibliotekets personal, för-
utom chefen, fastställt följande aflöningsstat :

	Lön. Kronor.	Tjenstgö- ringspen- ningar. Kronor.	Summa. Kronor.	
1 tjänsteman i andra lönegraden	3,000	1,500	4,500	} Efter fem år kan lönen höjas med 500 kronor och efter 10 år med ytterli- gare 500 kronor.
1 dito	3,000	1,500	4,500	
1 tjänsteman i första lönegraden	1,800	1,200	3,000	
2 dito	3,600	2,400	6,000	
Till vikariatsersättning, samt arfvoden och flitpenningar åt extra biträden m. m.	—	—	6,000	
1 förste vaktmästare ...	800	300	1,100	} Efter fem år kan lönen höjas med 100 kronor.
1 vaktmästare	500	300	800	
1 dito	500	300	800	

Och hade alltså beslut i denna fråga blifvit af Riksdagen fattadt i öfverensstämmelse med Nej-propositionens innehåll.

7:de omröstningen:

(enligt Stats-Utskottets memorial N:o 57, punkt. 4:o.)

Den, som vill, att under vilkor att kommunen bekostar för det utvidgade läroverket fullt ändamålsenlig lokal, 5,600 kronor må från och med år 1878 anvisas för utvidgning af läroverket i Oskarshamn från tre- till femklassigt, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har Riksdagen, under vilkor att kommunen bekostar för det utvidgade läroverket fullt ändamålsenlig lokal, anvisat från och med år 1878 5,600 kronor för utvidgning å den reala linien af läroverket i Oskarshamn från tre- till femklassigt.

Sedan voteringsredlarna blifvit aflemnade samt en sedel aflagd och förseglad, äfvensom underrättelse från Första Kammaren ingått, att voteringsredlarna för den omröstning, hvarom här vore fråga, jemväl derstädes afgifvits, företogs nu sedlarnes öppnande och uppräknig, och utföll omröstningen med 70 Ja och 110 Nej.

Den omröstning öfver ofvan intagna voteringsproposition, som, enligt nyss ankommet och nu uppläst protokoll, blifvit af Första Kammaren samtidigt anstald, hade utfallit med... 77 Ja och 44 Nej, hvadan, då dertill läggas Andra Kammarrens röster, eller..... 70 Ja och 110 Nej, sammanräkningen visar..... 147 Ja och 154 Nej;

Och hade alltså beslut i denna fråga blifvit af Riksdagen fattadt i öfverensstämmelse med Nej-propositionens innehåll.

8:de omröstningen:

(enligt Stats-Utskottets memorial N:o 57, punkt. 5:o.)

Den, som vill, att Riksdagen bifaller Kongl. Maj:ts nådiga framställning derom, att, för ökande af rektors vid Nya elementarskolan i Stockholm hyresanslag till 1,000 kronor, en förhöjning i anslaget till elementarläroverken måtte med 500 kronor beviljas, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har Kongl. Maj:ts förevarande nådiga framställning icke vunnit Riksdagens bifall.

Sedan voteringsseglarne blifvit aflemnade samt en sedel aflagd och förseglad, äfvensom underrättelse från Första Kammaren ingått, att voteringsseglarne för den omröstning, hvarom här vore fråga, jemväl derstädes afgifvits, företogs nu sedlarnes öppnande och uppräknning, och utföll omröstningen med 76 Ja och 110 Nej.

Den omröstning öfver ofvan intagna voteringsproposition, som, enligt nyss ankommet och nu uppläst protokoll, blifvit af Första Kammaren samtidigt anställd, hade utfallit med ... 80 Ja och 30 Nej,

hvidan, då dertill läggas Andra Kammarrens röster, eller 76 Ja och 110 Nej,
sammanräkningen visar 156 Ja och 140 Nej;

Och hade alltså beslut i denna fråga blifvit af Riksdagen fattadt i öfverensstämmelse med Ja-propositionens innehåll.

9:de omröstningen:

(enligt Stats-Utskottets memorial N:o 57, punkt. 6:o.)

Den, som vill, att Riksdagen beviljar ett anslag å 2,500 kronor för inrättande af en ny lektorsbefattning vid det högre elementarläroverket i Vestervik, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har Kongl. Maj:ts i afseende derå gjorda nådiga framställning för närvarande icke vunnit Riksdagens bifall.

Sedan voteringsseglarne blifvit aflemnade samt en sedel aflagd och förseglad, äfvensom underrättelse från Första Kammaren ingått, att voteringsseglarne för den omröstning, hvarom här vore fråga, jemväl derstädes afgifvits, företogs nu sedlarnes öppnande och uppräknning, och utföll omröstningen med 72 Ja och 112 Nej.

Den omröstning öfver ofvan intagna voteringsproposition, som, enligt nyss ankommet och nu uppläst protokoll, blifvit af Första Kammaren samtidigt anställd, hade utfallit med . 94 Ja och 24 Nej, hvidan, då dertill läggas Andra Kammarrens

röster, eller 72 Ja och 112 Nej,
sammanräkningen visar 166 Ja och 136 Nej;

Och hade alltså beslut i denna fråga blifvit af Riksdagen fattadt i öfverensstämmelse med Ja-propositionens innehåll.

10:de omröstningen:

(enligt Stats-Utskottets memorial N:o 57, punkt. 7:o.)

Den, som vill att Riksdagen till uppförande af nytt universitets-
hus i Upsala beviljar ett anslag af 740,000 kronor samt deraf an-
sisar ett belopp af 150,000 kronor att utgå under år 1878, med vilkor
att, utan vidare anslag af statsmedel, universitetets behof af en större
samlings-sal för lärare och lärjungar, erforderliga föreläsningssalar och
samlingsrum för fakulteterna må blifva tillgodosedt, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har Kongl. Maj:ts nådiga framställning om anvisande
af medel för en ny universitetsbyggnad i Upsala icke vunnit Riksdag-
gens bifall.

Sedan voterings-sedlarne blifvit aflemnade samt en sedel af-
lagd och förseglad, äfvensom underrättelse från Första Kammar-
aren ingått, att voterings-sedlarne för den omröstning, hvarom här vore fråga, jem-
väl derstädes afgifvits, företogs nu sedlarnes öppnande och uppräknig,
och utföll omröstningen med 82 Ja och 108 Nej.

Den omröstning öfver ofvan intagna voteringsproposition, som, en-
ligt nyss ankommet och nu uppläst protokoll, blifvit af Första Kammar-
aren samtidigt anstald, hade utfallit med 108 Ja och 12 Nej,
hvaran, då dertill läggas Andra Kammararens

röster, eller 82 Ja och 108 Nej,
sammanräkningen visar 190 Ja och 120 Nej;

Och hade alltså beslut i denna fråga blifvit af Riksdagen fattadt
i öfverensstämmelse med Ja-propositionens innehåll.

11:te omröstningen:

(enligt Stats-Utskottets memorial N:o 57, punkt. 8:o.)

Den, som vill, att Riksdagen på extra stat för år 1878 anvisar
40,000 kronor, att af Kongl. Maj:t disponeras till understöd åt högre
skolor för qvinlig ungdom med högst 3,000 kronor åt hvarje samt
under i öfrigt stadgade vilkor, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har Riksdagen på extra stat för år 1878 anvisat 60,000 kronor, att af Kongl. Maj:t disponeras till understöd åt högre skolor för qvinlig ungdom med högst 3,000 kronor åt hvarje samt under i öfrigt stadgade vilkor.

Sedan voteringssedlarne blifvit aflemnade samt en sedel aflagd och förseglad, äfvensom underrättelse från Första Kammaren ingått, att voteringssedlarne för den omröstning, hvarom här vore fråga, jemväl derstädes afgifvits, företogs nu sedlarnes öppnande och uppräknig, och utföll omröstningen med 139 Ja och 47 Nej.

Den omröstning öfver ofvan intagna voteringsproposition, som, enligt nyss ankommet och nu uppläst protokoll, blifvit af Första Kammararen samtidigt anställd, hade utfallit med 54 Ja och 61 Nej, hvadan, då dertill läggas Andra Kammareus

röster, eller	139 Ja och 47 Nej,
sammanräkningen visar	193 Ja och 108 Nej;

Och hade alltså beslut i denna fråga blifvit af Riksdagen fattadt i öfverensstämmelse med Ja-propositionens innehåll.

12:te omröstningen:

(enligt Banko-Utskottets memorial N:o 11.)

Den, som, i enlighet med Banko-Utskottets af Andra Kammaren hufvudsakligen godkända förslag, vill att enke- och pupillkassan vid Riksbankens afdelningskontor och pappersbruk må af Riksbankens medel erhålla ett årligt anslag af 3,950 kronor, att utgå från och med innevarande års början, emot det att delegarne fullgöra hvad som för vinnande eller bevarande af delaktighet i kassan erfordras; och att åt Utskottet må uppdragas att fastställa stadgar för kassan, upprättade på de af fullmäktige i Riksbanken angifna grunder med de ändringar dels i afseende å pensionsrätt för framdeles blifvande delegares dotter, som efter uppnådda 50 år fortfarande lefver ogift, dels ock beträffande pensionsklasserna och pensionsbeloppen, hvilka blifvit af Utskottet föreslagna, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har Riksdagen, i enlighet med Första Kammarens beslut, bestämt, att enke- och pupillkassan vid Riksbankens afdelningskontor och pappersbruk eger att af Riksbankens medel erhålla ett årligt anslag af 4,550 kronor, att utgå från och med innevarande års början, emot det att delegarne fullgöra hvad som för vinnande eller bevarande af delaktighet i kassan erfordras, med uppdrag åt Utskottet att fastställa stadgar för kassan, upprättade på de af fullmäktige i Riksbanken angifna grunder.

Sedan voteringsseglarne blifvit aflemnade samt en sedel aflagd och förseglad, äfvensom underrättelse från Första Kammaren ingått, att voteringsseglarne för den omröstning, hvarom här vore fråga, jemväl derstädes afgifvits, företogs nu seglarnes öppnande och uppräknig, och utföll omröstningen med 115 Ja och 57 Nej.

Den omröstning öfver ofvan intagna voteringsproposition, som, enligt nyss ankommet och nu uppläst protokoll, blifvit af Första Kam-
maren samtidigt anstald, hade utfallit med 18 Ja och 90 Nej,
hvadan, då dertill läggas Andra Kammaren röster,

eller 115 Ja och 57 Nej,
sammanräkningen visar 133 Ja och 147 Nej,

Och hade alltså beslut i denna fråga blifvit af Riksdagen fattadt i öfverensstämmelse med Nej-propositionens innehåll.

§ 4.

Föredrogos, men blefvo för andra gången bordlagda:

Stats-Utskottets memorial N:o 52;

Banko-Utskottets memorial N:o 12;

Lag-Utskottets utlåtanden N:is 23—26;

Särskilda Utskottets för behandling af Kongl. Maj:ts nådiga proposition med förslag till utsökningslag och i sammanhang dermed erforderliga författningar utlåtande N:o 1; samt

Andra Kammarens Första Tillfälliga Utskotts utlåtande N:o 9 (i samlingen N:o 30).

§ 5.

Angående
Norrbottnens-
lagens tillämp-
ning för
Vesterbotten.

Skedde föredragning af Lag-Utskottets utlåtande N:o 22, i anledning af väckt motion om antagande af förordningen angående åtgärder till förekommande af öfverdrifven afverkning af ungskog inom Norrbottens län, att gälla jemväl för Vesterbottens län, med undantag af lappmarkerna.

Uti berörda, inom Andra Kammaren afgifna, motion (N:o 131) hade Herr *Gustaf Hægström*, med hvilken Herrar *P. A. Hellgrén* och *C. E. Hjelm* instämt, framlagt följande förslag:

“a) att Riksdagen ville för sin del antaga norrbottnenslagen af den 29 September 1874 att vinna tillämpning inom Vesterbottens län, med undantag af lappmarken; och

b) att Riksdagen, vid anmälan af detta sitt beslut, ville i underdånig skrifvelse till Kongl. Maj:t anhålla, det täcktes Kongl. Maj:t utfärda nådig förordning derom, att samma lag för Vesterbottens län, med undantag af lappmarken, må träda i gällande kraft från och med den 1 nästkommande Oktober.“

Utskottet, som ansett det böra öfverlemnas åt Kongl. Maj:t att, med afseende på sig företeende omständigheter, bestämma den tidpunkt, då den ifrågasatta lagen skulle träda i gällande kraft, men i öfrigt funnit skäligt tillstyrka bifall till Herr Hæggströms ifrågavarande motion, hade i anledning af densamma hemstält:

att Riksdagen måtte för sin del besluta följande förordning:

Hvad för Norrbottens län blifvit angående åtgärder till förekommande af öfverdrifven afverkning å ungskog stadgad genom nådiga förordningen den 29 September 1874 skall från — — — — gälla äfven för Vesterbottens län med undantag af lappmarkerna.

Efter uppläsning af detta förslag, mot hvilket Herrar *von Gegerfelt*, af *Geijerstam* och *Magnus Jonsson* inom Utskottet reserverat sig, anförde:

Herr Axell: Jag skall för närvarande inskränka mig till att yrka afslag å Lag-Utskottets förevarande hemställan.

Herr Staaff: Jag skall be att få nämna att jag, vid det förhållande att Första Kammaren redan afslagit i fråga varande betänkande, icke skulle hafva begärt ordet, om det icke varit af den omständigheten, att jag icke hade tillfälle att tillkännagifva min åsigt vid förra riksdagen, enär jag icke bevistade densamma.

Jag ber härvid genast få nämna, att äfven jag yrkar afslag å betänkandet, och detta af följande skäl.

Det är alldeles uppenbart att, äfven om man antager att staten har rätt att lägga tvångsband på den enskildes rätt att nyttja sin lagligen förvärfvade egendom, det förhållande i allt fall måste kvarstå, att ett sådant tvångsband icke kan komma i fråga förr än på det mest tydliga sätt ådagalagts, att denna nyttjanderätt missbrukas. Detta är icke förhållandet i den förevarande frågan. Man säger, då man talar enskildt man och man emellan om denna sak, att, då vesterbottningarne sjelfve vilja hafva en sådan här lag, det vore orätt att icke låta dem få den. Detta är ett origtigt resonement, ty det är klart att, om lagen innehåller något tryckande band, så måste, der en minoritet finnes — och en sådan finnes alltid — lagen blifva tryckande för denna och således icke eftersträfvansvärd, och i öfrigt förekommer att, om någonsin en sådan tvångslag kan försvaras, den måste antagas icke för vissa delar af landet allenast, utan för hela riket. Om så vore händelsen här, kunde frågan få åtminstone ett någorlunda annat utseende, men så som nu är förhållandet kan jag icke tro, att det kan vara riktigt att på grund af några röster stadga förbud, som begränsar en i lag stadgad eganderätt.

Ser man till huru denna opinion, som åberopas, tillkommit, så befinnes det visserligen, att landstinget i länet uttalat sig för lagen, men granskar man saken närmare, så är det lika klart, att det funnits en minoritet och en icke så obetydlig minoritet. I öfrigt har man åberopat kommunalnämndernas och äfven vissa kommunalstämmors utlåtanden.

Angående
Norrbottens-
lagens tillämp-
ning för
Vesterbotten.
(Forts.)

Angående
Norrbottens-
lagens tillämp-
ning för
Vesterbotten.
(Forts.)

Att det i Norrbotten finnes en stark opinion *mot* lagen, ser jag deraf, att från åtskilliga socknar besvär blifvit till Kongl. Maj:t in-
gitta — ja, från en socken lärer inkommit en besvärsskrift med icke
mindre än 200 underskrifter. Så berättar åtminstone en norrländsk
intressen, som dikterat lagen och som nu äfven påyrka dess antagande
för Vesterbotten. Det tror jag icke; jag vill gerna föreställa mig
att de, som påyrkat och påyrka lagen, hafva varit och äro i god tro,
men enligt min uppfattning hafva de valt en oriktig väg för att
uppnå det mål, hvartill de vilja komma. De åberopa bland annat
såsom skäl för antagandet af ifrågavarande prohibitistiska lag den om-
ständigheten, att det skulle vara så stor åtgång på sparrar af omoget
virke. Det visar sig i detta hänseende, att från Skellefteå tullkammare-
distrikt — enligt en tabell som intagits i en till Kamrarne utdelad bro-
schy — antalet derifrån år 1876 utskeppade sparrar utgjort 611,941 st.
5 à 7 tums à 5 kubikfot per st. Alla de som haft 7 tums diameter
måste antagas hafva varit tillverkade af icke undermåliga träd. Men
nu saknas all utredning huru många sparrar varit af 7 och huru
många af 5 tums diameter, och följaktligen kan man icke här få
någon säker ledning för bedömande deraf, huru stor åtgången på sparrar
af omoget virke i själfva verket varit. Man åstadkommer genom
denna lag ett ganska betänkligt ingrepp i redan uppkomna rätts-
förhållanden. De personer, som förut köpt afverkningsrätt till skog och
erlagt köpeskillingen, skulle nemligen, derest lagen komme till stånd,
genom att hafva redan utbetalt köpeskillingen få vidkännas en ren
förlust åtminstone till den del af köpeskillingen, som kunde belöpa sig
på den så kallade undermåliga skogen. Häremot kan väl invändas, att
köparne icke kunnat förvärfva bättre rätt än säljarne innehaft, och att
dessa senare varit skyldiga att underkasta sig de stadganden, som
staten ur synpunkten af det allmännas intresse ansett sig böra med-
dela. Men härvid bör tagas i betraktande, att det rimligtvis icke
kunde antagas, att sådana lagar skulle kunna komma till stånd, som
i någon mera väsentlig grad skulle inskränka den nyttjanderätt, som
man ämnade tillhandla sig och sedan också verkligen tillhandlat sig.
Och hvad blir följderna i öfrigt af denna lag, om den skulle antagas? Jo
följden skulle blifva den, att, om en person, som vill köpa skog, icke kan
göra det på den ort, der lagen gäller, han vänder sig till andra orter, för
hvilka lagen icke är gällande. Der uppkomma då samma klagomål öfver
en för högt drifven skogsafverkning. I följd häraf, och då man tillika med
visshet har sig bekant, att en stor export af ungskog egt rum och ännu
någon gång eger rum inom de södra delarne af landet, skulle det er-
fordras införande af en lika beskaffad lag äfven der.

Jag vill icke längre upptaga Kamrarnes tid, men jag skall be
att få tillägga, att först då en allmän, för hela riket gällande dylik
lag ifrågasättes att antagas, det kan vara skäl att något närmare
diskutera de grundsatser, som i lagen fastställas.

I öfrigt kan jag icke underlåta att nämna, det förevarande lag
är af så underhålligt beskaffenhet, att man icke vet hvad den egent-
ligen åsyftar. Der förekomma visserligen stadganden derom att, om

skog är af den beskaffenhet, att för en ordnad skogshushållning fordras afverkning af ungskog, det må ske, men i sådant fall måste man hemta jägeribetjening till stället, som skall undersöka förhållandet och meddela tillstånd. Men deremot finnes icke, så vidt jag kunnat inhemta, något stadgande i afseende å det fall, att någon vill för odling eller beredande af utvidgade inegor fälla dylik skog. Man skulle därför kunna antaga, att lagen icke förbjöde fällande af skogen i nämnda ändamål och att man följaktligen äfven skulle ega rätt låta det sålunda fälda virket utskeppas eller försågas, men derigenom skulle all kontroll öfver lagens efterlefnad äfven omöjliggöras.

Jag yrkar afslag.

Herr Farup: Fastän denna fråga för innevarande riksdag är afgjord derigenom att den fallit i Första Kammaren, finner jag den likväl ur principiell synpunkt vara af en så stor betydelse, att äfven Andra Kammaren bör komma till en större klarhet i detta hänseende.

Jag nödgas äfven i år yrka afslag å Utskottets betänkande, hufvudsakligen af principiella skäl, men äfven af den orsak, att jag anser lagen, sådan den tillkommit, vara omogen och dessutom blott åstadkomma ofantliga svårigheter, för att icke säga omöjligheter att densamma öfvervaka. Vi hafva af tullagstiftningen lärt oss huru mycket det kostar att genomdrifva lagar, som göra inskränkningar i människans fria rätt att disponera öfver sin egendom. Huru många äro icke de, som klädt blodig skjorta, då dessa inskränkningar i den fria dispositionsrätten varit allt för skärpta. Och först sedan tullagstiftningen blifvit så human, att det kostar mindre att förtulla en vara, än att lurendreja, kunde lagarne öfvervakas och lindringar i den noggranna bevakningen ega rum.

Hvad hafva vi lärt af vår bränvinslagstiftning? Jo! att först sedan vi satt en vaktmästare vid hvarje bränvinspanna, hafva vi lyckats att erhålla någon verklig kontroll på att all tillverkning blir beskattad. Huru det gått med bränvinsförsäljningen tror jag att vi icke blott från de norra provinserna, utan från hela landet, hafva en sorglig kändedom om.

Hvad som framgår af Utskottets betänkande och dess motivering, synes mig egentligen vara, att det fattas polis, men icke lämplig lagstiftning uti Vesterbottens län. Nämnda läns hemmansegare hafva nemligen hotat med att nedhugga sina skogar, om de icke få en sådan lag, som de önska, emedan de säga att lösa personer eller de, som spekulera i denna rigtning, taga skogen i alla fall. Då får jag säga, att eganderätten måtte hvila på mycket svaga grunder, och om man nu kommer att få en lag, som ännu mera fordrar öfvervakande än de nu varande lagarne i alla rigtningar, så begriper jag icke huru den lagen skall kunna tillämpas i en ort, der rättstillståndet nu är på en så låg ståndpunkt, att strafflagen icke ens kan tillämpas, ty annars skulle väl med åberopande af densamma flera åtal anställas mot sådana förbrytelser, som ega rum på en ort, der hvar och en synes vara så genomträngd af behovet att freda skogarne, och der man med sådant intresse önskar att få en strängare lagstiftning. Det tyckes snarare

*Angående
Norrbottens-
lagens tillämp-
ning för
Vesterbotten.
(Forts.)*

Angående
Norrbottnens-
lagens tillämp-
ning för
Vesterbotten.
(Forts.)

tyda på ett upplösningstillstånd detta lifliga intresse för att få en skärpt lagstiftning i denna riktning.

Man har sagt att den ifrågavarande lagen skulle nu komma att gälla blott för Vesterbottens län; när vi hafva fått lagen införd i Vesterbottens län, så kommer det icke i fråga att sträcka den vidare. Så säger man; men, mine Herrar! derpå tviflar jag mycket. Jemtlands läns landsting antog samma lag redan 1874, och der väntas endast på antagandet af lagen i de omkringliggande provinserna, särdeles Vesternorrland. I Jemtland hafva naturligtvis samma rättsprinciper blifvit tillämpade på skogsköp, som i hela det öfriga Sverige. Äfven der har man den olyckliga uppfattning, att afhandlingar om afverkning af ett hemmans skog på femtio år kunna in-tecknas i hemmanet. Den, som på grund af sådant kontrakt köpt skog på femtio år och fått kontraktet in-tecknadt, kan alltså få taga bort rubb och stubb af skogen samt lemna marken alldeles kal. Dessa skogsköp, hvilka ty värr äro allt för vanliga, äro mycket beklagliga, och det är klart att de, som sålunda sålt skog, ångra sig sedermera att de undertecknat en sådan afhandling. Det är en mycket olycksbringande lag, den som tillåter att skogsmark får från hemmanen säljas på femtio år. Och detta onda vill man nu bota med en sådan lag, som den nu ifrågavarande! Det finnes visserligen icke uppgifter på huru många hemman det är, från hvilka skogen blifvit på detta sätt såld för en lång tid, men att de icke äro så få, derom har jag fått underrättelse på enskild väg. Denna lags tillämpning kommer enligt min tanke icke att stanna vid Vesterbottens län, utan den kommer att utsträckas till Vesternorrlands län och Jemtlands län samt jemväl i en framtid till Helsingland, der man redan börjat hålla sammankomster för sådant ändamål. Detta torde utgöra bevis på att man icke behöfver tro, att det kommer att sluta med lagens införande i Vesterbottens län.

Det är ganska klart att, när, såsom den siste talaren erinrade, en person har köpt och betalt en kontant köpeskillning för en sådan skogstrakt, som han enligt nu gällande lag eger rätt att afverka, utan att behöfva lida något intrång i dispositionen af det afverkade, denna person, då han betalt köpeskillingen och domstolen erkänt hans rätt genom att, så att säga, sätta sitt insegel på handlingen derigenom att den beviljar in-teckning i säljarens hemman till säkerhet för afverkningskontraktet, skall anse det vara obilligt att han sedan skall blifva hindrad från att utöfva den rätt, som han lagligen förvärfvat sig. Detta sätt, att tvinga köparen att oppofira sin köpeskillning, torde väl icke vara så alldeles rätt. Ty kommer derefter Riksdagen och säger: nej! visserligen har domstolen erkänt din lagliga rätt till skogen, men du får icke taga ett enda träd, utan att jägmästaren gifver dig lof dertill, så blir det för köparen hårdt och obilligt att hans afverkning, som i vissa fall möjligen kan få ske, skall i andra fall blifva alldeles förbjuden. En person, som sålunda kontant betalt sin köpeskillning, kan på det sättet beröfvas allt hvad han betalt och helt och hållet göras utfattig. Kan väl något sådant af Riksdagen godkännas? Huru-dana tron I, mine Herrar, att den persons känslor skola vara, hvilken genom en sådan lag blifvit störtad i ekonomiskt förderf? Hvilken

aktning för lagarne skall han väl få? Skall icke han snarare blifva en fiende till samhället i stället för dess vän? Man må icke tro att han kommer att hvilat förr än han fått regress, ty man bör komma ihåg, att han står på laglig grund, emedan han har under lagliga former köpt sin egendom och betalt köpeskillingen derför. Kommer då Riksdagen med en lagstiftning, som borttager den lagliga rätten, han en gång har förvärfvat, så blir det ingen annan möjlighet för honom att återfå sina penningar än på olaglig väg, det är på *brottets väg*. Då kunde det kanske hända att eld uppkom på skogen, ty sedan skogseld skadat träden, kan ingen hindra honom att afverka dem. I sådant fall torde man ej kunna säga att den föreslagna lagen medfört skogarnes fredande.

Jag måste nu återgå till premisserna i Utskottets motivering. Deri har jag sett, att Utskottet fäst mycket afseende på att det icke är möjligt att bevara eganderätten till skogen i vissa trakter, och att det först skulle blifva möjligt att bevara eganderätten derigenom att man omöjliggör all afverkning utan kontroll. Detta skulle vara Utskottets mening. Om man nu skulle tänka sig att man skulle fortsätta på den principiella väg, som man börjat, så frågar jag, hvar skall man komma att stanna? Jag ser ingen gräns, der man kan sluta. Ty när en person innehar en i laglig form upprättad handling, som blifvit af domstol fastställd, då skall man tänka sig att på lagstiftningens väg rätta det missförhållande, som finnes. Det säges, vi hafva ingen annan utväg, än att hindra köparen att få den egendom han genom köpet lagligen förvärfvat. Den motiveringen förekommer åtminstone mig mycket svag, och jag tror icke att densamma kan af Riksdagen godkännas. Jag tror nemligen att en sådan lagstiftning, der sjelfva lagstiftaren kränker de nu bestående rättsförhållandena, kan blifva högst vådlig i sina följder. När lagstiftaren sjelf icke skyddar eganderätten, huru skall man då kunna tänka sig att andra skola undvika att kränka densamma, i synnerhet personer, som på så våldsamt sätt blifvit afhända sin rätt. Man kan icke vänta att i dem finna goda medborgare.

Vårt landtbruk intager för närvarande en ganska hög ståndpunkt inom Europa. Landtbruksakademien har fyllt sin plats och för jordbrukets befrämjande uträttat ganska mycket. Men om Landtbruksakademien slagit in på den vägen att, såsom skogstjenstemännen få göra med skogsskötsel, vilja lära landbrukarne huru deras jord borde skötas genom utsändande af personer, som, utrustade med makt och myndighet, skulle visa och befalla, hvar man borde så och träda och sålunda sätta den svenske bonden under förmynderskap, tror jag icke att detta af landtbruksidkarne skulle hafva upptagits särdeles väl, utan tvärtom mött häftigt motstånd.

På samma sätt bör jag väl, om jag i dag obestriddt eger min skog, också få behålla den i morgon med samma oinskränkta eganderätt. Först bör man väl visa att jag förbrutit denna rätt, innan jag beröfvas densamma. Behöfver samhället min egendom, må det också

Angående
Norrbottnens-
lagens tillämp-
ning för
Vesterbotten.
(Forts.)

Angående
Norrbottnens-
lagens tillämp-
ning för
Vesterbotten.
(Forts.)

taga densamma, men endast på laglig väg genom expropriation, ej med våld.

Härtill kommer också en annan omständighet, nemligen att jag hyser stora betänkligheter mot nyttan af sådan partiel lagstiftning, hvarom nu är fråga, ty omöjligt kan det vara lämpligt att personer från Skåne, Halland eller Blekinge sitta här och stifta lagar för Vesterbotten. De flesta här i Kamrarne veta mycket litet om förhållandena i de norra trakterna, och det beror därför på huru vida man genom agitationer kan vinna opinionen för en eller annan mening och sålunda få densamma genomdrifven. Skola vi hafva någon skogslagstiftning, måste den grunda sig på principer gällande för hela riket. Äfven om denna lag till följd af Kongl. Maj:ts, kommunernas eller landstingens inflytande kan i någon mån afvika för en eller annan provins, måste sjelfva principen, hvarpå lagen hvilar, vara lika öfver hela landet.

Man kan icke undgå att fästa uppmärksamheten vid att dessa skogsagitationer, som nu i öfver 20 år här pågått, förete ganska mycken likhet med de agitationer, som kommunisterne och sällskapet Internationalen på sista tiden drifvit i så betydlig mån. De, som icke ega någon skog eller redan förstört densamma, äro de som ifrigast yrkat på, att man borde sätta skogsegarne under förmynderskap och bestämma huru de skola sköta sina skogar. För min del tror jag icke detta är fördelaktigt för landet.

Dessa agitationer mot skogsafverkningen hafva nu pågått i 20 år, och detta med en sådan skärpa, att man nära nog velat göra det till vanhederligt yrke att idka skogsafverkning. I tidningarne har man med ifver framhållit, att om afverkningarne ännu några år finge pågå lika hejdlöst som hittills i de norra provinserna, skulle skogen slutligen blifva så sällsynt och dyrbar, att vi skulle tvingas att henta vårt bränsle från Amerika, och skogseffekterna slutligen ej ens skulle kunna vägas upp med guld.

Huru mycken sanning, som ligger i sådana öfverdrifter, kan icke här vara rätta stället att undersöka, men för min del är jag öfvertygad om att rätta sättet, att få skogarne väl skötta, är att skydda de personer, som innehafva skogarne, i sin eganderätt, då det ju ligger i deras eget intresse att väl vårda dem.

Inskränkningar i detta hänseende hafva i alla länder visat sig vara högst menliga, och jag tror äfven med afseende å det svenska folklynnnet att det sannerligen icke skall blifva någon lätt sak att hos den svenska bonden rubba medvetandet om att han *eger* sin egendom. Stör man honom i hans känsla af att vara herre i sitt eget hus, då tror jag att från hans sida kommer att möta så betydligt motstånd, att man derom icke haft någon aning. På dessa grunder afstyrker jag bifall till Utskottets förslag.

Herr *Engman* instämde med Herr *Farup*.

Herr *Hæggström*: Efter den för Vesterbotten sorgliga utgång, som denna fråga erhållit i Första Kammaren, kan det icke vara lämpligt att upptaga Kammarens tid med ett längre anförande, och jag

tror äfven att det vore klokt af oss, om vi sparade våra krafter till morgondagen, då vi nog komma att få utbyta meningar i den så stora och viktiga fråga, som då förekommer till afgörande. Jag vill blott till besvarande upptaga Herr Staafts påstående, hvilket jag förut funnit uttaladt så väl i en landsortstidning som ock kolporteradt af enskilda personer, det nemligen att ifrågavarande motion skulle hafva framkommit för att gynna ett *enskildt intresse*. Det ligger då mycket nära till hands att fråga: i hvems intresse? Då saken gäller skogsindustrien, tänker man sig lätt denna fråga besvarad med: jo, i sågverksegarne. Det är i sanning en alldeles förträfflig taktik att framkomma med en sådan insinuation, då motionären just är sågverksegare, men om denna taktik är så vacker, det lemnar jag derhän. Här har äfven blifvit nämndt att det inom Vesterbottens läns landsting fans en minoritet, som icke var så liten. Nå ja, detta beror på hvad man anser vara stort eller litet. Men nu befann sig inom denna minoritet en sågverksegare, och detta en, hvilken lika väl som jag, om icke bättre, vet att bevaka sina intressen. Huru går det då med denna insinuation, då å ena sidan motionären själf är sågverksegare och å andra sidan en ledamot af landstingets minoritet likaså? Denna gemena insinuation lemnar jag således åt sitt värde. Jag skall icke längre upptaga Kammarrens tid utan inskränker mig till att yrka bifall till Utskottets förslag.

*Angående
Norrbottens-
lagens tillämp-
ning för
Vesterbotten.
(Forts.)*

Herr Ehrenborg: Den näst föregående talaren har varnat oss för att icke hålla långa tal, och jag vill för min del söka att ställa mig denna varning till efterrättelse. Emellertid, och oaktadt Första Kammaren afslagit Utskottets hemställan, är det alldeles icke utan vikt, hvilken utgång frågan nu får inom denna Kammare. Ty på denna utgång torde komma att bero, huru vida norrbottenslagen vid en kommande riksdag kan å nyo i motionsväg bliuva framlagd med ntsigt att bliuva antagen att gälla först för Vesterbotten och sedan för Vesternorrland, Jemtland, Helsingland, och så vidare landet igenom. Jag har derfor vågat begära ordet, trots den af föregående talare omnämnda distraktion från ämnet, som tanken på morgondagen, och detta af helt naturliga skäl, inom Kammaren framkallat.

Jag spetsade mina öron, när den näst föregående talaren uppträdde, för att om möjligt kunna få det mystiska dunkel skingradt, som hvilar öfver denna fråga. Men detta dunkel ligger ännu oskingradt. Det måste i sanning vara inom Norr- och Vesterbotten några alldeles egenomliga förhållanden, som göra, att *der* något kan vara önskligt och lämpligt, som, efter hvad jag för visso tror, icke är det annorstädes, nemligen att få en lag, som fritt medgifver skogens sköfving men förbjuder skogseffekternas afsättning på det för afverkaren förmånligaste sätt. Efter vanligt menskligt sätt att döma, synes det dock vara tydligt och klart att, om någon vill slösa med sin skog, hans slöseri icke motverkas utan befrämjas derigenom att priset på hans skogseffekter nedsättes; ty naturligtvis föranledes han genom sådan nedsättning att sköfva så mycket mera för att tillfredsställa sitt slöseribegär. Sköflaren sköfvar sin skog genom sparrhygge, om tillfälle till sådan afverk-

Angående
Norrbottnens
lagens tillämp-
ning för
Vesterbotten.
(Forts.)

ning förefinnes, genom storartad tjärubräkning eller ännu mera genom kolning af träkol, vare sig för egna industriella behof eller för att sälja åt andra. Den kloke hushållaren åter fullföljer den skogsafverkningsplan, som han en gång uppgjort, och detta antingen en sådan lag, som den ifrågavarande, finnes eller icke. Följden af en sådan lag är för honom endast den, att han mindre fördelaktigt afsätter sina skogsprodukter, och derpå kan, efter min uppfattning, det allmänna omöjligt vinna, allra minst som dessa skogsprodukter äro afverkade för export, men genom den ifrågavarande lagens bestämmelse måste stanna inom landet. Så ställer sig saken i allmänhet, och jag kan icke förstå, hvarför förhållandet skulle vara annorlunda i det nordliga Sverige.

Att för öfrigt närmare ingå uti pröfning af denna fråga, dertill har jag äfven, om jag hade förmåga, ingen lust, utan vill inskränka mig till att uttala den åsigt att, vare sig denna lag förr eller senare blir antagen eller faller, den ingalunda är någon mönsterlag för det ingripande från lagstiftningens sida i den enskildes hushållning, hvilket jag, i motsats mot den föregående talaren, icke bestrider utan erkänner såsom berättigadt, der den enskildes frihet förnärmar allasrätt. Men den *väg*, som finnes utstakad i norrbottenslagen är *icke* den väg, som staten har att beträda hvarken i sitt ingripande i den enskildes skogshushållning eller i allmänhet i sitt ofärliga sträfvande att förekomma skogsbrist. Jag vågar till och med påstå, att detta icke ens är det första steg som staten bör taga i denna sist nämnda riktning, utan många andra böra i främsta rummet tagas, och deremot det nödvändiga ingripandet i den enskilde skogsegarens hushållning utgöra så att säga spetsen, afslutningen. Sedan numera lyckligtvis redan ett godt steg till våra skogars bästa blifvit taget genom den nya lagen om återkau, så skulle jag vilja uppställa statens program i skogsfrågan *så*, att, jemte statens egen skogskultur — om hvars större eller mindre, snabbare eller långsammare utsträckning meningarne må vara delade — först och främst stängselförordningen ändras derhän att vi få bort stängselvitsordet, denna svåra kräfte på våra skogar; att för det andra en ändring göres i skiftesstadgan till förekommande af att skogarne bitvis uppätas; att för det tredje tiden för upplåtelse af afverkningsrätten till skog — på sätt Herr Farup i sin motion antydt — förkortas; och vidare att i förordningen om hemmansklyfning och jordafsöndring införes ett stadgande, hvarigenom medgifves att skog kan öfverlätas med full eganderätt, i stället att till dess förderf utdivideras på alla små fastigheter; och hvad slutligen beträffar statens rätt att inskränkande ingripa i den enskildes skogshushållning, så bör den användas i första rummet till stadgande af en inskränkning i betningsrätten. Detta vore visserligen ett ingripande i skogsegarens rätt att obehindradt draga fördel af sin skogsmark, men utom det att en sådan inskränkning i längden gifver åt egaren såsom skogsbrukare vida mer än den tager från honom såsom jordbrukare, så har en dylik inskränkning den obestriddliga fördel att icke på något sätt tråkassera honom såsom affärsman. Dertill kommer nu för det andra och slutligen den berättigade inskränkning, som närmast svarar mot hvad som nu föreligger, nemligen åläggandet att befordra återväxt.

*Angående
Norrbottnens-
lagens tillämp-
ning för
Vesterbotten.
(Forts.)*

En skogslag bör således i detta stycke gå i samma hufvudriktning som gotlandslagen; dock vill jag icke förorda denna lag utan väsentliga ändringar, dels i fråga om tillsynen, hvars utöfvande icke bör uppdragas åt kommunalstyrelsen, såsom dertill hvarken villig eller lämplig, utan åt statens skogstjenstemän, och dels i fråga om ansvarspåföljden, hvilken icke bör utgöra förbud för vidare afverkning, en ansvarspåföljd, som både är orättmätig och dertill eluderas genom fastighets delning och försäljning, utan bör ansvarspåföljden bestå i det stadgade äfventyret, att staten på skogsegarens bekostnad drager försorg om återväxtens befordrande, derest icke egaren sjelf inom ett visst antal år sin skyldighet derutinnan fullgjort eller visat sig hafva använt jorden till någon ädlare kultur. Dessa äro nu, i korthet framställt, de positiva åtgärder staten efter mitt förmenande har att vidtaga till förekommande af skogsbrist; och om Riksdagen beslöte sig för att i en underdånig skrivelse framlägga dessa af mig nu framställda grunder, och Kongl. Maj:t accepterade ett sådant program, är jag öfvertygad att man vore inne på en bättre väg för vinnande af det viktiga syftet. Mycket af den trämassa skulle då liksom skogen besparas, hvilken nu åtgår till tryckande af alla möjliga förslag och deraf föranledda utskottsbetänkanden och öfverläggningar.

Då jag, som vid denna frågas behandling förlidet år i följd af sjukdom var frånvarande från riksdagen, sedermera läste öfverläggningarne i denna Kammare, uppstod hos mig den önskan, att rätt många af Kammarens ledamöter och så rskildt Herrar stadsrepresentanter, som då obetingadt gifvo sitt bifall till den då föreslagna lagen, för någon tid ville slå sig ned i lands- och skogsbygden och der sätta sig in i förhållandena. De finge då se huru tillämpningen af en sådan lag der skulle taga sig ut. Der allmogen redan till följd af goda föredömen och undervisningen af en länsförster till stor del infört en rationel skogskultur, med öfvergående från blädning och gallring till en planmessigt ordnad trakthuggning, der är det min öfvertygelse att en lag sådan som den nu föredragna, om den der infördes, skulle hafva en rent af fördande inverkan på det framåtgående i detta afseende, som lyckligtvis på senare tider börjat visa sig.

Jag tror äfven att vi hafva rätt mycket att lära af de betänkanden som afgifvits af våra båda skogskomitéeer, icke minst af den äldre, och tillåter jag mig särskildt hänvisa till Herrar Åkermans och de Marés inom densamma afgifna reservationer. Det kunde dessutom icke skada att kasta en blick på den statistiska framställningen i skogskomitéeernas utlåtande af lagstiftningen i främmande land i denna fråga; man skulle då komma till visshet om att, med undantag af det alldeles egendomliga förhållandet i Danmark, det knappt finnes ett enda land i Europa, bland dem, der eganderätten till jorden såsom hos oss är byggd icke på feodal utan på allodial grund, der man gått längre än att, på sätt jag förordat, ålägga befordrandet af skogens återväxt, och ingenstädes har man ansett lämpligt stadga ett sådant förbud som norrbottnenslagen innebär. Särskildt kan vara värdt att hänvisa till skogslagstiftningen i åtskilliga kantoner i Schweiz, t. ex. kantonen Freiburg, som har en förträfflig skogslag, så restriktiv

Angående
Norrbottens-
lagens tillämp-
ning för
Vesterbotten.
(Forts.)

som möjligt, men utan att deruti förekomma några så underliga saker. Herrarne skulle då icke så obetingadt understödja detta förslag, som efter min uppfattning mera skadar än gagnar.

Det är alldeles icke angenämt att uppträda i en fråga sådan som denna; ty agitationen har så anslagit fosterländska sinnen, att man nästan blindt ropar på uppgifna förslag, utan att ens taga del af eller pröfva deras beskaffenhet och ännu mindre söka bidraga till något praktiskt utförbart och ändamålsenligt. Jag är öfvertygad, att kära, goda vänner skulle af välvilja rycka mig i rocken för att hindra mig tala i denna fråga. Till och med en del af den bättre pressen, som annars icke brukar angripa motiv, har i denna fråga visat allt annat än skonsamhet. Det är mycket sannolikt, att det kommer att gå nu såsom vid ett föregående tillfälle, nemligen år 1871, då det hände mig, att jag för mitt ärliga uttalande i en annan fråga, nemligen en undervisningsfråga, blef uti den ena af hufvudstadens båda aftontidningar förmålligen utesluten från antalet af tänkande och fosterländskt sinnade män. Likaså är väl nu att vänta från den andra stora aftontidningens med flerse sida, att dem, som icke kunna godkänna denna norrbottenslag tillskrifvas egennyttiga afsigter; och om man också skulle tro mig på mina ord, att jag icke eger en enda skogspinne utöfver nödvändigaste husbehof, så anses man åtminstone hänga fast vid teorier, som göra en blind för den praktiska nödvändighetens kraf. Det ena med det andra har emellertid icke hindrat mig från att uttala, det denna lags särskilda lämplighet för Vesterbotten ännu är för mig ett mysterium, och så länge förhållandet är sådant, kan jag icke godkänna densamma; och jag önskar att den rågång i Norrland, utöfver hvilken en lag, som medgifver sköfving men vill reglera den fria afsättningen, icke må utsträckas måtte blifva så nordlig som möjligt.

Jag var, efter den behandling frågan i fjor rönste, till hälften beredd att denna rågång skulle blifva Vesterbottens södra gräns, men har nu upptagit det hopp, att Vesterbottens norra gräns skall komma att utgöra sagda rågång. Skulle så hända, att frågan nu, eller också först nästa år, för alltid faller, hoppas jag, att Riksdagen med kraft och enighet måtte slå in på den väg till förekommande af skogsbrist, för hvilken jag nu helt anspråkslöst sökt att angifva några grunder.

Herrar *Malmberg*, *Magnus Jonsson* och *Sahlström* förenade sig uti Herr Ehrenborgs yttrande.

Grefve Sparre: Som sagdt, det kan icke stort löna mödan att tala i denna fråga; men det synes mig som om Kammaren för sitt eget anseendes skull, för den konsekvens, den bör iakttaga, borde vidhålla det beslut, som förut vid flera tillfällen i denna fråga fattats af Kammaren; och jag kan således icke lemna den siste talarens yttrande alldeles obesvaradt. Det är märkvärdigt, att just de, som ifrigast tala mot lagen, så väl talaren från Herjeådalen, Herr Farup, som den, hvilken nu sist hade ordet, beskärma sig öfver det olyckliga i det nuvarande tillståndet. Hvar och en har framställt sitt förslag; Herr Farup har i en motion, som af Lag-Utskottet behandlats, fram-

*Angående
Norrbottens-
lagens tillämp-
ning för
Vesterbotten.
(Forts.)*

ställt ett förslag att bota det onda, och Herr Ehrenborg har nyss uppgifvit ett annat. Men olyckligtvis kunna dessa förslagställare icke vinna några sympatier för sina idéer, och vid sådant förhållande hålla vi väl oss till hvad som finnes. Norrbottenslagen har sedan några år existerat, den är en verklighet. Riksdagen har beslutat densamma, landstingen hafva begärt den, den har varit tillämpad i två år, Konungens Befallningshafvande i länets äger, att man i allmänhet är tillfredsställd med densamma, den har motverkat sparrhygget, och medfört ungskogens sparande — som sagdt, det är icke mer än en tanke inom länet om densamma, nemligen allmän tillfredsställelse. Nu säger man: vi skola dröja med denna lags utsträckande till Vesterbotten, intill dess erfarenheten visat dess verkningar. Den har varit tillämpad i två år; den myndighet, till hvilken man i detta afseende bör sätta tro, säger att man i allmänhet är tillfreds med densamma — kunna vi, mine Herrar, vid sådant förhållande tänka på att upphäfva lagen? Nej! Och kunna vi icke det, måste den väl äfven få gälla för grannlänet, då detta läns landsting fyra gånger begärt såsom en nåd att få komma under samma lag.

Nu säger Herr Farup: detta är agitation. Medgifvas måste likväl, att det är en ganska aktningvärd agitation, som i fyra år kunnat hålla sig uppe; ty från och med år 1873 har Vesterbottens läns landsting sysselsatt sig med detta petitionerande, som ännu fortfar. Man har talat om principiella skäl och det orimliga uti, att man skulle blifva underkastad ett obehörigt tvång med afseende å förvaltningen af sin enskilda egendom. Nå väl, mine Herrar! är det verkligen det närvarande släktet tillåtet att alldeles ruinera den jord, på hvilken det lever? Har verkligen människan en så obegränsad rätt öfver denna jord, att hon kan få rent af förhärja densamma. Om vi godkände Herr Farups resonnement, så skulle intet hinder kunna uppställas för ett sådant förfarande, som t. ex. att skrapa bort all matjord från landets åkerfält och försälja densamma till utlänningen. Huru har icke den senast tillsatta skogskomitén fäst uppmärksamheten på "att denna skogsförhärjning är af den beskaffenhet, att de skarpa fjellvindarne skola inom kort omintetgöra hvarje försök till odling och förvandla hela trakten till en ödemark". Om vi taga i betraktande ett annat land, som icke ligger så förskräckligt långt från vårt eget, nemligen Island, så hafva vi der ett tydligt exempel för ögonen, hvarthän skogsförhärjningen slutligen leder. Skulle vi då hafva lust att följa detta exempel, eller skulle vi icke snarare anse oss berättigade och pligtige att "sätta p" för ett dylikt förhärjande. Jag har icke någon speciel kännedom om de norrländska förhållandena; men då skogskomitén afgifvit ett sådant omdöme, som jag nyss uppläste, då Kongl. Maj:ts Befallningshafvande under flera år uttalat samma omdöme, då kommunerna och landstinget bekräftat detsamma samt anhållit såsom en nåd att få denna lag af Riksdagen — skall Riksdagen då tveka att bifalla en så enkel begäran! Jag har icke rättighet att betvifla officiella uppgifter och följaktligen icke heller dem, som af Kongl. Maj:ts Befallningshafvande i länet meddelats, att nemligen af länets 805 mantal äro redan ungefär en femtedel skoglösa

Angående
Norrbottnens-
lagens tillämp-
ning för
Vesterbotten.
(Forts.)

och att man förutser att, om skogssköfvingen får ännu någon tid hejdlöst fortfara, så skall det gå sammalunda med de öfriga fyra femtedelarne. Om så är, om länets representanter, dess kommuner, dess styrelse äro eniga i sin begäran, och denna begäran dessutom tillstyrkes af den komité, som tillsatts just för att utreda dessa förhållanden, samt dertill kommer att Riksdagen beviljat samma anhållan för det angränsande länet — kan man då rimligtvis afslå den nu ifrågasvarande framställningen. Man har sagt att man icke bör utföva något förmynderskap öfver befolkningen! Ja väl! men om befolkningen förverkar sin fria dispositionsrätt öfver sin egendom genom att bruka densamma på ett sätt, som leder till att göra hela trakten obeboelig, så måste väl staten hafva rätt att sätta en gräns för detta missbruk. Man har vidare sagt, att man icke kan sitta nere i Skåne och stifta en lag för Norrbotten. Men låtom oss då lyssna till Norrbottens läns styrelses, till dess kommuners, gång på gång, uttalade mening. Jag ber om förlåtelse — men jag har verkligen mer förtroende för denna mening än för en eller annan sägverksegares meddelanden! Man har talat om att ett sådant ingrepp i den enskildes eganderätt icke vore vanligt inom andra länder. Talaren undantog dervid försigtigtvis *Danmark*, vårt närmaste granland, der just ett sådant ingrepp redan kommit till stånd. Och jag skulle kunna uppräknas flera andra länder, der samma förhållande eger rum. Jag vill icke säga att norrbottenslagen är den förträffligaste, och att man icke möjligen skulle kunnat åstadkomma en ännu ändamålsenligare lagstiftning. Men jag är nog praktisk att vilja antaga det bästa som för tillfället står till buds. Jag har varit med om att utarbete en skogslag för Gotland; och jag skulle önska att representanterne för så väl Norrbotten som Gotland ville gifva till känna, om dessa skogslagar varit till belåtenhet. Jag kan icke annat än önska att folket må få komma i åtnjutande af den rätt, som det sjelf åstundar och som det gång på gång begärt. Och jag hoppas att Kammarerna nu måtte handla konsekvent samt för sin del bifalla Utskottets förslag.

Med Grefve Sparre instämde Herrar *P. N. Bergström, Hans Andersson, Sven Andersson, Granlund* och *Lyth*.

Herr Axell: Jag skulle för min del icke hafva yttrat ett ord i denna fråga, om icke motionären och Lag-Utskottets ärade ordförande, oakadt Första Kammarernas beslut, påyrkat bifall till Utskottets förslag; men då nu så skett, anser jag mig tvungen att nämna några ord.

Jag var till en början betänkt på att uttala min tacksamhet till Lag-Utskottet dervid att i dess motivering till lagens förmån icke ett ord förekom om den våda för klimatet, som den nu pågående skogsafverkningen i Vesterbotten skulle medföra, men min tacksamhet svalnade i betydlig mån, då Utskottets ärade ordförande nyss kom fram med den ofta använda projektilen Island — jag väntar nu blott att andra skola rycka fram äfven med — Sahara.

Den föregående talaren höll före, att frågan presenterar sig precis på samma sätt, som under föregående år, och att vi dervid äro

bundna af det beslut, som då i denna Kammare fattades. Så förhåller sig emellertid enligt min uppfattning icke. Frågan har nu kommit i en helt annan ställning. Sannolikt misstager jag mig icke mycket, om jag uttalar det förmodande, att af Kammarens 77 ledamöter, som förra riksdagen röstade för skogslagen, antagligen minst en tredjedel gjorde detta af det då ofta hörda skälet: eftersom Vesterbottningarne vilja hafva lagen, så låt dem då få den. Men mine Herrar, i år är förhållandet ett helt annat. Inom landstinget, som förut var så enigt, har mer än en fjerdedel af dess ledamöter uttalat sig *mot* lagen. Af Vesterbottens 15 kommuner hafva icke mindre än 7, nemligen Burträsk, Skellefteå, Byske, Norsjö, Jörn, Säfvar och Bygdeå, dels *petitionerat mot* nämnda lag och dels i massa *öfverklagat* af kommunalfullmäktige eller kommunalstämma fattade beslut till förmån för lagen. Frågan stälde sig i fjor sålunda: skola vi, ehuru vi betvifla lagens nytta, gå Vesterbottningarnes nästan enhälliga önskan till mötes; och denna fråga blef *då* af Kammaren med 13 rösters öfvervigt jakande besvarad. I år åter står frågan på följande sätt: skola vi tvinga på vesterbottningarne en lag, som vi själfva ogilla, ehuru kommuner, representerande mer än halfva hemmansegare-antalet, opinerat mot lagen; och jag hoppas att Kammaren *nu* skall besvara denna fråga nekande. Jag är för mitt nyss fälda påstående skyldig att lemna bevis. Om Herrarne vore försedde med de statistiska uppgifter, jag har i min hand, så skulle Herrarne finna, att inom öfvan uppräknade 7 kommuner hemmansegareantalet utgör 3,758, då deremot antalet inom de öfriga kommunerna endast utgör 3,491.

Vid motionen i fråga är fogad en rapport eller rättare en resumé af rapporter från vederbörande kronofogdar om antalet hemman inom Vesterbotten, som sakna hus- och byggnadstimmer. Mycket kunde vara att säga om dessa rapporter och om rapportörernes möjliga och i så fall lätt förklarliga benägenhet att se saken genom Konungens Befallningshafvandes synglas; men jag afstår från den bevisföring, som härutur kunde hemtas. Jag skall endast tillåta mig att anföra ett exempel, hvarom jag har temligen noggrann kännedom. Om byn Teg i Umeå socken läses på rapportens första sida, tredje raden nedifrån, att der äro 96 hemmansegare i saknad af hus- och byggnadstimmer. Nu beger det sig dock icke bättre, än att nämnda by eger flera oskiftade skogsmarker, och att hemmansegarne äro bjudna kronor 687,50 per lott för afverkningsrätten å träd som hålla 8,3 dec.-tum på 16 fots höjd, således öfver norrbottenslagens minimidimension.

Under förutsättning att alla hemmansegarne i medeltal egde lika stor andel, skulle således Tegs bymän för sina fullmåliga träd vara bjudna ej mindre än 66,000 kronor. Men äfven om man antar endast hälften, tredjedelen eller fjerdedelen af detta belopp, så ter det sig något underligt, att de stackars Tegarne, som figurera i kolumnen med en sjettedel af dess slutsumma, icke desto mindre uppgifvas sakna hus- och byggnadstimmer. Emellertid har, enligt min uppfattning, tillförlitligheten af kronofogdarnes rapporter föga med denna saken att skaffa och bevisa de för öfrigt motsatsen af hvad man vill be-

*Angående
Norrbottens-
lagens tillämp-
ning för
Vesterbotten.
(Forts.)*

*Angående
Norrbottnens
lagens tillägg-
ning för
Vesterbotten.
(Forts.)*

visa. Äro dessa hemman verkligen utan hus- och byggnadstimmer, ja, till och med vedbrand, så kan ju norrbottenslagen på densamma ingen verkan utöfva. Ty att förbjuda någon att exportera hvad han icke har, är väl dock en temligen kraftlös procedur. Meningen har väl varit att genom dessa rapporter ådagalägga de sorgliga följderna af en öfverdrifven sparrafverkning. Jag måste emellertid bestrida sambandet mellan dessa båda fakta. Herrarne finna att flertalet af de hemman, som omnämnas i kronofogderapporterna, äro belägna i mellersta och södra delen af provinsen, hvarest sparrhygge hittills i ytterst ringa mån och för närvarande icke alls bedrivs och der således afverkningen just hållit sig inom de gränser, som norrbottenslagen bestämmer. Att således samma förhållande skulle hafva inträdt, äfven om den nu ifrågasatta lagen der varit gällande, är ju uppenbart. Men, om, såsom säkert är, det stora flertalet af dessa 1,227 hemman blifvit skogfattiga, ehuru undermåligt virke der ej afverkats för export, så är ju hela rapporten ett *eklatant bevis på norrbottenslagens oduglighet att skydda en ort mot skogsbrist.*

Jag kunde tala i dagar långa om de menliga följderna för verklig skogshushållning, som norrbottenslagen skall medföra. Jag vill dock blott påpeka en enda, som jag ej förr sett angifven, men hvilken är påtaglig. Enligt mom. 2 i lagens § 2 skall "toppstock ej hänföras till undermåligt virke, der det tydligen visar sig eller ådagaläggas, att den samma är tagen af träd som ej är undermåligt." Bevisningsskyldigheten åligger således i tvifvelaktiga fall, och dessa skola blifva talrika nog, sågverksegaren. Men då denna bevisning är mycket svår och mången gång omöjlig att åstadkomma samt då, såsom Herrarne torde veta eller lätt kunna inse, toppstockar i Norrland lemna föga eller ingen behållning åt sågverksegaren, hvad blir väl följden af detta lagbud? Jo den, att sågverksegaren vid uppköp af timmer skall vägra att taga emot en vara, som lemna honom föga behållning, men i vederlag rättgångar och trakasserier. Och hvad blir väl följden häraf? Ingen annan än den, att alla undermåliga toppstockar skola blifva kvarlemnade i skogen, att der förmultna till ytterligt men för skogens återväxt.

Man har framhållit Norrbottens belåtenhet med lagen. Läser man igenom Konungens Befallningshafvandes femårsberättelse, finner man dock, att sambandet mellan orsak och verkan är mycket lösligt. Hemmansegarne äro enligt berättelsen belåtna, emedan *arbetsprisen fallit*. Men hafva icke dessa pris fallit äfven annorstädes, och hvad har norrbottenslagen härmed att göra? Är detta ej en följd ensamt af försämrad konjunktur? Jag vågar påstå, att arbetsprisen i Vester-norrland fallit i proportion mera än i Norrbotten, ehuru vi dess bättre äro från lagen förskonade. Femårsberättelsen säger vidare, att hemmansegarne äro förtjusta, emedan — *åverkan upphört*. Men står då icke detta i något sammanhang med det i laga kraft trädde lagbudet derom, att åverkan skall straffas såsom stöld? Detta är så mycket mera tydligt, som norrbottenslagen, hvad Lag-Utskottets ärade ordförande än må säga, *ännu aldrig har blifvit tillämpad*. De skogstjenstemän, hvilka vi för en summa af 14,400 kronor aflöna deruppe

för öfvervakande af lagens efterlefnad, hafva, så vidt de upplysningar, som stå mig till buds, äro rigtiga, haft platt ingenting att göra i och för detta ändamål, utan man har sett sig nödsakad att skicka dem ut på skogstaxeringar, för hvilka de dock, så vidt jag vet, åtnjutit särskild ersättning. Norrbottenslagen har, sedan den promulgerades och allt hitintills i sjelfva verket befunnits onödig. Men att döma om eu lags nytta, innan den fått tillfälle att verka, innan man fått se huru vida dess bestämmelser kunna genomföras eller icke, är väl ändock för tidigt.

Många af denna Kammars ledamöter, som göra mig äran att nu åhöra mig, torde möjligen säga till sig sjelfva: gå på du, du talar i eget intresse. Fullkomligt misstag! Inga äro mera gynnade af denna lag, än just sågverksegarne, om man bortser med de trakasserier, de måste hafva med lagens kontrollörer. Det är tydligt, att alla smärre exportörer måste småningom försvinna, konkurrensen minskas och arbetsprisen slutligen falla, allt faktorer, hvilka skola öka sågverksegarne behållning. Man vet äfven, att norrbottenslagen och hela den agitation, som föregick densamma, kom elter åtminstone förnämligast understöddes just från *detta* håll. Nej, mine Herrar, jag talar i den berättigade, ekonomiska frihetens samt i den verkliga skogsvårdens intresse. Jag tillåter mig äfven nu för Kammaren nämna, att jag vid nästa riksdag ärnar i ungefärlig öfverensstämmelse med de af Herr Ehrenborg uttalade åsikter väcka motion om en *sådan* skogslag, som, utan att lägga hinder i vägen för en fri skogshandtering, skall, i olikhet med norrbottenslagen, bereda ett verksamt skydd åt landets skogar.

Jag vidhåller mitt yrkande om afslag å Utskottets hemställan.

Herr Nils Pettersson: Det kan må hända synas öfverflödigt att nu yttra sig, eftersom frågan redan fallit; men då Herrar skogssköflare aldrig kunna underlåta att komma fram med sitt fräcka språk om sin eganderätt till skogen, har jag icke kunnat tåga still.

En föregående talare har sagt, att vi skulle vänta med att vidtaga den af Lag-Utskottet föreslagna åtgärden att tillämpa den s. k. norrbottenslagen äfven inom Vesterbotten till dess vi fått höra att alla, som vederborde, voro öfverens om lagens lämplighet. Skall man vänta *så* länge, då tror jag att vi komma för sent.

En annan talare har sagt, att vi icke böra vidtaga i fråga varande åtgärd förr, än sig visat, att man verkligen missbrukar den lagliga rätten till skog, i hvilket fall den ärade talaren ville votera för förslaget. Jag har visserligen icke varit så mycket i Norrland att jag bestämdt kan säga, huru förhållandet der är, men från det öfriga Sverige har jag dock erfarenhet om att skogen i allmänhet missvårdas. Och den som säger att så *icke* är fallet, han talar emot sin öfvertygelse. Man säger nu att de, som äro från de södra orterna, icke böra stifta lagar för Norrland, som de icke känna. Ja, kände vi icke mera till det, än genom de omdömen vi kunna hafva från våra trakter, kunde vi endast hafva föreställningen om ett stort öfverflöd på skog för Norrland. Men när den öfvervägande pluraliteten af dem, som äro från dessa trakter, har samma åsigt, måste det väl

Angående
Norrbottens-
lagens tillämp-
ning för
Vesterbotten.
(Forts.)

Angående
Norrbottnens-
lagens tillämp-
ning för
Vesterbotten.
(Forts.)

vara sant. Vidare säges det, att vi icke skola stifta lagar för vissa delar af landet utan för landet i sin helhet. Det är visst rätt, att man bör göra det, men när en sådan fråga icke föreligger, anser jag, att man bör taga det steg, som kan tagas. Jag kan försäkra, att om jag är i Kammaren, då fråga uppstår om en lag att begränsa skogssköfvingen äfven i de öfriga delarne af landet, skall jag vara den förste att rösta för bifall dertill. Det erfordras eu skogslagstiftning äfven för oss, och jag beklagar, att vi icke hafva en sådan, eller att vår ärade finansminister icke är tillstädes, att jag måtte kunna ställa en allvarlig uppmaning till honom, att något göres äfven för det öfriga Sverige. Jag tror, att den, som rest på våra jernvägar och sett landet, icke kan utan bekymmer se, huru det tager sig ut. Jag kan dock icke tro, att en sådan lagstiftning, som den för Norrbotten, bör vara nyttig för hela landet. Jag anser, att den bör vara byggd på den grundprincipen, att nuvarande innehafvare af skogen icke böra hafva rätt att sköfva hela skogen. Detta kan blifva ett olika förhållande i olika orter, men skogen bör hafva sitt bestånd. Jag hoppas dock, att denna fråga icke helt och hållet dödas, för att den förfallit denna gång, och jag skulle allt för mycket misräkna mig, om jag skulle tro, att svenska folket gått så långt i pligtförgätenhet mot modern Svea, att hon beröfvades sina ädlaste och vackraste prydnader, så att hennes skröplighet icke kunde skylas. Jag tror, att Vår Herre icke förgäfvades satt barrskog i Norrland. Föregående talare har sagt, att han var tacksam mot Lag-Utskottet, för att det icke ingått på naturmålningar, och jag är mycket litet bevandrad i den delen, men jag tror icke, att man behöfver vara professor i naturvetenskaperna för att veta, att de mörka skogarne i Norrland stå der för att tilldraga sig solens strålar samt bibehålla värmen och skydda för kölden. Jag vill icke längre upptaga tiden utan hoppas, att Kammaren i år som i fjor skall bifalla Utskottets hemställan. Jag yrkar bifall till Utskottets utlåtande.

Häruti förenade sig Herrar *Danielsson*, *Aug. Peterson* och *Fehr Larsson*.

Herr Hjelm: Herr Talman! Mine Herrar! Ehuru denna fråga för Norrland och specielt den ort, jag tillhör, är af yttersta vikt, så, enär den förekommer vid denna timme på dagen, hvilken icke allenast Kammarens ur utan den tillkännagifna otåligheten härförut äfvensom de glest besatta bänkarne visat, att det är middagsstund och sålunda icke den rätta tiden att tala i lokala angelägenheter, skulle jag kanske afstått från att yttra mig, om icke den talare, som näst före mig innehåft denna talarestol, nemligen Herr Axell, sagt att "frågan ställer sig för Riksdagen i år i ett annat skede än i fjor, nemligen att enigheten icke nu mera fins i det läu, som lagen afser, som förra året." Detta har han trott sig visa dermed, att det inkommit petitioner, i annat syfte än Lag-Utskottet nu tillstyrkt, som länets landsting icke mindre än *fyra gånger* och Konungens Befallningshafvande *lika många gånger* framburit inför tronen. Nu skall jag be att med afseende på detta Herr Axells yttrande om dessa petitioner få något litet belysa, om

dessa underdåniga skrivelser förtjena något afseende. Jag har här i min hand en af dem den, som har de flesta underskrifterna och först inkom till regeringen, således den, som kom ifrån länets nordligaste socknar. Den upplästes i går af en talare i Första Kammaren, hvilken slutade med, att "så vidt han kunde förstå, låg det en sund tanke i densamma". Jag vill egna en liten uppmärksamhet åt dessa "sunda" tankar. Derföret ber jag dock få nämna, att, medelst intyg från kronofogdekontoret, många underskrifvit petitionen som icke äro skogs-egare, andra ha underskrifvit sitt namn två gånger: Skrifvelsen är af följande innehåll:

"Att de personer, hvilkas namn uti denna förteckning finnas understrukna med rödt bläck, icke äro efter jemförelse med under sistlidet års höst upprättade mantalslängder för år 1877 i Skellefteå, Byske, Nordsjö och Jörns socknar skrifna såsom fastighetsegare; betygas kronofogdekontoret i Skellefteå den 8 Januari 1877.

J. E. Sparrman."

Alltså var det icke mindre än $6 \frac{1}{3}$ procent af dessa personer, hvilka undertecknat petitionen, som ej voro skogssegare, kauske lösa skogsarbetare, och således icke hade något annat intresse i denna fråga än att få skogsarbete; hvaraf alltså i någon mån visas, hvilka krafter, som blifvit satta i rörelse inom Vesterbottnens län för att hopsamla dessa underskrifter, men det oaktadt är det blott några hundra namn som kunnat fås.

Hvad nu beträffar denna petitions innehåll, förekommer deri följande: "Denna lag har hvad Norrbotten vidkommer icke i och för sig åstadkommit annat godt än gynnat sågverksintressenterne inom länet och skapat missbelåtenhet inom den jordbrukande allmänheten emot densamma." Petitionärerne säga således först och främst, att norrbottenslagen icke gjort annat godt, än att den gynnat sågverksegarne, hvaremot den skapat missbelåtenhet hos länets jordbrukande befolkning. Ut i Konungens Befallningshafvandes i Norrbottens län senaste femårsberättelse sid. 19 heter det emellertid: "Det anser sig Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvande dock kunna vitsorda, att den (lagen) bland hemmansegarne mottagits med tillfredsställelse, och att belåtenheten öfver den hos allmänheten är så allmän" etc. Jag får säga, att jag tror vi här åtminstone böra fästa mera afseende vid hvad Konungens Befallningshafvande i länet sålunda framburit inför tronen, än vid det som af dessa petitionärer från en aflägsen skogsbygd blifvit yttrat, synnerligen som rätt pikanta saker skulie kunna meddelas om huru åtminstone en del namn erhållits. Jag frågar: är det en sund tanke att inför Konungen komma med uppgifter sådana den nu från petitionen citerade? Kunna petitionärernes uppgifter vara deruti i enlighet med verkligheten? Hvad nu den ena af dessa petitionärernes uppgifter beträffar, eller att lagen skulle ensidigt tillgodose sågverksegarne intressen, så tyckes motsatsen bevisas deraf, att just de största sågverksegarne — åtminstone i min ort — äro de, som motsatt sig denna lags införande, och det påstås till och med, ehuru jag icke känner det närmare, att af dessa sågverksegare det skall vara en å två som åstadkommit den nu ifrågavarande petitionen.

Angående
Norrbottens-
lagens tillämp-
ning för
Vesterbotten.
(Forts.)

Vidare säga petitionärerne: "Någon öfverafverkning har ännu icke skett, ty då de socknar vi äro hemmansegare uti, representera en ytvidd af 104,5 qvadratmil och ifrån denna ytvidd icke mera än ett högst obetydligt antal delegare försålt sina skogsskiften till afverkning" etc. Likväl är det en så känd sak och af Konungens Befallningshafvandes i Vesterbottens län sista femårsberättelse, i en der befintlig tabell, intygadt, att både timmer- och vedbrist förefinnes på många ställen i länets norra del, liksom å det öfriga kustlandet, att jag icke vill uppehålla tiden med att bevisa och vidare tala derom. Petitionärernes påstående, att de kommuner, de representera, skulle innehålla en ytvidd af 104,5 qvadratmil, är ock origtigt, ty enligt ett intyg, som från afvittrings-landtmäterikontoret blifvit mig meddeladt, bestå dessa kommuner af endast 43 $\frac{1}{2}$ qvadratmil skogsmark i stället för 104,5 qvadratmil. Således ser man, att petitionärerne äfven deri misstagit sig.

De värde petitionärernes uppgift, att öfverafverkning icke kan förefinnas der 104 tunland skogsmark finnes, vederlägger sig sjelf; enär stora arealer skogsmark finnas på många ställen i Sverige, men hvarå icke finnes en enda timmerstock. Det är skilnad på skog och skogsmark.

Vidare säga petitionärerne: "Med öfverafverkning förstå vi när ett hemmans skog blifvit öfver höfvan ålitadt, så att föga eller ingen ståndskog kvarstår för återsådd, och detta inom något större område." Genom Konungens Befallningshafvandes i länet senaste femårsberättelse har visats, att så verkligen är förhållandet. Det heter nemligen på ett ställe i denna berättelse: "Hvad de enskilda skogarne beträffar, har afverkningen å desamma under femårsperioden 1871—1875 forcerats mera än någonsin och fortgått i en utsträckning, som hos hvarje person med öppet sinne för ortens och inbyggarnes bästa måste väcka de allvarligaste farhågor för framtiden." På ett annat ställe i samma berättelse står: "Den för ändamålet mest lämpliga skogen är redan medtagen, och den unga skogen hinner icke mogna eller uppnå behöriga dimensioner, innan den fälles." Af de tabeller, jag här förut omnämnt, finner man ock huru en stor mängd hemman inom länet sakna till och med nödig vedbrand, för att icke tala om timmer. Jag vill af anledning, som jag nämnde i början, icke längre följa petitionärerne i deras uppgifter inför tronen. Det påvisade borde tala nog för hvad afseende som hör fästas vid sådana petitioner och som alldeles icke visa, utom för Herr Axell, att frågan ställer sig annorlunda nu än under förra året. Herr Axell ville i fråga om byn Teg ådagalägga, att denna by egde skog, ehuru dess inbyggare uppgifvit motsatsen. Jag satt i 3 år uti denna Kammare sida vid sida med en kamrat från denna by och hörde honom ofta beklaga, att de voro i saknad af skog, och i samma Tegs by har jag erfarit detsamma. Ja, jag vet att åtminstone en del byanän der måste köpa vedbrand, hvadan jag fruktar att Herr Axells uppgift möjligen tariffar justering, men som jag öfverlemnar åt Herr Hæggström att göra.

Beträffande hvad här blifvit i frågan anfördt af mina motståndare, har jag gjort anteckningar öfver alla anmärkningar af någon vikt, som mot lagens antagande blifvit framställda, och kan försäkra, att jag

Angående
Norrbottnens-
lagens tillämp-
ning för
Vesterbotten.
(Forts.)

skulle kunna med verkliga skäl vederlägga dem alla. Men jag vill icke och bör icke vidare uppehålla Kammarrens tid utan inskränker mig till det yrkande, att Lag-Utskottets förslag måtte antagas, och uttalar dervid den förhoppning, att Kammarren måtte konsekvent bibehålla sin vid sistlidne riksdag i frågan uttalade åsigt, ty behöfvat af denna lag är i år lika stort som i fjor, och trots att man lyckats förmå en och annan person, som kanske icke haft så noga reda på sakförhållandena, att underskrifva petitioner i motsatt syfte, *quarstår dock behöfvat af skydd för ungslogen i Vesterbotten.*

Herr Herslow: Jag skall icke länge upptaga Kammarrens tid; men då en föregående talare nämnde, att det icke går an att "sitta i Skåne och stifta lagar för Norrland", så låg deruti blott en half sanning. Det kan nemligen icke nekas, att det just vid ett ärende af denna art kan vara en synnerlig fördel att representera någon af de orter, hvilka äro alldeles oberörda af de intressen, som i frågan söka göra sig gällande. Om jag ur en sådan ointresserad synpunkt vill pröfva det föreliggande lagförslaget, så föreställer jag mig, att jag endast, har att tillse, huru vida den föreslagna lagen är *rättvis*, d. v. s. om lagstiftaren icke genom denna lag öfverskrider sin egen rätt och kränker andras; vidare huru vida lagen är *billig*, ty en lag, som hvilat på abstrakt rätt, kan vara obillig, enär högsta rätt ofta kan innebära högsta orätt, samt slutligen huru vida lagen är *praktisk*, d. v. s. lätt att genomföra och lätt att öfvervaka, ty eljest har man genom densamma stiftande endast skapat ett ökad antal lagbrott. Betraktar jag ur dessa synpunkter den mycket omtalade norrbottenslagen, så finner jag för min del densamma icke motsvara något af de anspråk, som en opartisk bör kunna ega rätt att ställa på en lag. Den är icke *rättvis*, ty enligt min uppfattning har staten icke rätt att stifta lag och regler angående den enskildes hushållning eller att utan ersättning med maktspråk borttaga en del af den eganderätt, som den enskilde på laglig väg vunnit. Har staten rätt att säga: i Norrland skall skog odlas på det eller det sättet, och der skall skog huggas endast af den eller den storleken, så kan staten lika väl bestämma hvilka sädeslag som skola odlas af landtbrukare i Skåne, elier att boskapsegare i Småland icke få efter eget behag göra sig af med sina kalvar, utan att de måste med slagten och exporten låta anstå, till dess kalvarne hunnit uppväxa till fullgödda oxar.

Någon af de föregående talarne har sökt framhålla, att frågan här gäller icke mindre än statens existens och vår fattiga moder Sveas rätt att fordra, det våra barrskogar skola få stå kvar, der vår Herre stält dem, samt att i annat fall det kan blifva fråga om huru vida vi kunna i längden bygga och bo i våra fäders land. Jag vill icke mlåta mig på den vetenskapliga delen af frågan, eller hvilket inflytande skogarne utöfva på ett lands klimatiska förhållanden. Lika litet vill jag inlåta mig på den af en talare på kalmarbänken uppkastade, så att säga "teologiska" frågan, huru vida, då naturens Herre gifvit skogarne och kärren hvardera sina platser, det vore rättast af oss att låta skogen stå der den står och kärret ligga der det ligger. Jag förutsätter att detta

Angående
Norrbottnens-
lagens tillämp-
ning för
Vesterbotten.
(Forts.)

sätt att argumentera icke tarfvar något svar. Deremot vill jag mot andra talare äfven här bestrida staten en rätt, som den på många likartade områden redan sjelf erkänt att den icke eger, nemligen rätten att utan ersättning ålägga åtskilliga individer hvilka uppoffringar som helst blott på den grund, att sådant skulle blifva till förmån för staten. Jag påstår, att närhelst staten tillagnar sig något af den privates rätt, den därför äfven skall kännas skyldig att lemna ersättning. Sådan är grunden för expropriationslagen, som gäller i alla civiliserade samhällen. Men har *staten* icke denna rätt, så tillhör det ännu mindre ett landsting att vilja tillegna sig en sådan eller att yrka på en dylik lag, för så vidt det icke kan visa sig att de, som visa det lifliga intresset för denna lags genomförande, äro alldeles samma personer, som genom densamma skola underkastas uppoffringar.

Den föreslagna lagen är slutligen *opraktisk*. Så vidt jag känner, har det icke i vårt land funnits mer än ett enda lagstadgande som kan jemföras med denna norrbottenslag, och det var en bestämmelse som räckte ända till 1860, då den ströks. Detta stadgande ålade hvarje bonde att utanför sin stuga hålla humlegård och deruti hvarje år sätta 40 goda och starka rötter samt ansvara för att der funnes åtminstone 200 rötter. Att dylika stadganden icke äro kloka och riksgagueliga utan tvärtom i högsta grad barnsliga och opraktiska, derom trodde jag att vi nu alla voro ense. Och att särskildt denna lag icke är praktisk, det hafva så väl Lag-Utskottet som Vesterbottens landsting och de som inkommit till regeringen med petitioner i frågan dragit försorg att visa oss. Man säger nemligen att det visat sig *omöjligt att kontrollera* efterlefnaden af norrbottenslagen, så vida densamma icke äfven infördes i Vesterbotten. Alldeles rigtigt. Men samma skäl skall naturligtvis derefter begagnas för dess införande till en början i det öfriga Norrland och sedan vidare; och på detta sätt kommer den att glida allt längre ned i landet allt intill vår södra gräns, så att vi väl till sist icke mer få lof att qvista våra pilar der nere i Skåne, utan att staten skall vilja hafva sitt ord med i laget med afseende på pilkäpparnes dimensioner.

Jag vill icke längre upptaga Kammarens tid. Jag har endast velat antyda huru saken ter sig från skånsk horisont — det vill säga från opartisk synpunkt. Jag tror, att Kammaren vackrast och bäst häfdar sitt anseende både för klokhet och rättvisa genom att ansluta sig till Första Kammarens beslut och således afslå Utskottets betänkande.

Herrar *Ola Andersson* och *Ola Månsson* instämde med Herr Herslow.

Herr Hörnfeldt: Jag skulle icke hafva tillåtit mig att upptaga Kammarens tid med att i denna fråga yttra mig, och detta så mycket mindre som Kammaren sedan sistlidne riksdag torde hafva sig bekant min ställning i denna fråga, derest icke Lag-Utskottets arade ordförande och efter honom flere andre talare nämnt och lagt särdeles stor vikt dervid att, sedan Vesterbottens läns landsting upprepade gånger hos

Kongl. Maj:t i underdånighet anhållit att den så kallade norrbottenslagen äfven måtte tillämpas inom Vesterbottens län med undantag af lappmarkerna, han och de med honom liktänkande ansågo denna omständighet innebära ett tillräckligt skäl för bifall till Utskottets nu föreliggande förslag. Jag medgifver visserligen, att man under vanliga omständigheter och i de flesta fall bör kunna rätta sig efter hvad ett landsting säger, och att det bör vara öfverensstämmande med rättvisa och billighet; men jag påstår, att äfven i detta fall finnas undantag. Såsom Herrarne erinra sig, nedsattes af Kongl. Maj:t under sistlidne vår en komité med uppdrag att afgifva förslag till ordnande af skjutsväsendet inom landet. Med anledning af denna komités begäran aflät Kongl. Maj:t skrivelser till de olika landstingen med begäran om utlåtanden i fråga om den högsta skjutslegan, som borde införas i de olika länen eller delar deraf. Från Vesterbottens läns landsting svarades härpå, att den legan borde sättas till 1 krona 20 öre per mil; men då jag tillika nämner, att så väl i detta län som i den öfriga delen af landet skjutslegan för närvarande är 1 krona 60 öre per mil, samt att Vesterbottens län nu betalar 47,000 kronor till entreprenaden för skjutsens upprätthållande inom länet, så frågar jag, huru mycken tillit man kan sätta till detta landstings utlåtande i allmänhet, och således äfven huru mycken tillit man kan sätta till Vesterbottens läns landstings utlåtande i denna fråga. Och då dertill under den sista tiden åtskilliga protester från länet inkommit till Kongl. Maj:t, kan man deraf sluta till, att landstingets sammansättning är sådan att man icke bör allt för mycket lita på, att det är det rätta som Vesterbottens läns landsting i frågan uttalat.

Samme ärade talare fäste Kammarens uppmärksamhet derpå att, om icke Kammaren ville af någon annan orsak bifalla Utskottets förslag, borde den åtminstone göra det för att bibehålla sitt anseende. Jag tror mig icke säga för mycket osanning, om jag påstår, att det inträffat, det den ärade talaren från den ena riksdagen till den andra ändrat åsigt i förekommande fråga, utan att hans stora anseende deraf i ringaste mån lidit, och om nu Andra Kammaren till följd af de upplysningar i denna fråga, som sedan sista riksdagen mellankommit, fattar ett annat beslut än vid sista riksdagen, tror jag icke, att Kammarens anseende deraf kommer att lida.

En talare på kalmarbänken, som äfven är ledamot af Lag-Utskottet, nämnde -- och det tycktes nära nog utgöra ett slagord för honom -- att vår Herre, då han planterat skogen i Norrland, också naturligen afsett någonting dermed. Det tror jag också. Men jag tror äfven, att, då han planterat skog i södra Sverige, han icke heller gjort det utan afsigt. Deremot tror jag icke, att vår Herre planterat skogen i Norrland för att den skall stå kvar att se på och i södra Sverige för att huggas bort. Jag anser tvärtom, att man bör både i norra och södra Sverige se till, att skogen, som af vår Herre planterats, hushållas med så mycket som möjligt.

Hade jag den minsta utsigt för att ifrågavarande lagstiftning skulle skydda skogen i Vesterbotten, eller trodde jag, att ett skydd för dess skog vore behöfligt, skulle jag vara den förste att medgifva, det

*Ingående
Norrbottnens-
lagens tillämp-
ning för
Vesterbotten.
(Forts.)*

denna norrbottenslag finge tillämpas äfven inom Vesterbotten. Men då jag, mine Herrar, har fullkomligt klart för mig, att det allmänna medvetandet af skogens värde skall verka vida mer till skogens skydd än någon som helst lagstiftning kan göra, så anhåller jag om afslag å Utskottets förslag.

Herr Bäckström: Jag har begärt ordet endast för att vitsorda Konungens Befallningshafvandes berättelse derom, att en allmän belåtenhet inom Norrbottens län är rådande med den för länet utfärdade skogslagen.

Här har yttrats, att denna lag ännu icke skulle blifvit tillämpad; men den har redan tillämpats i två år; och jag är öfvertygad, att genom den besparats många millioner unga träd, hvilka i framtiden skola bereda länet en vida större inkomst än de skulle gjort, om de huggits ned straxt efter deras uppkomst. Jag är således öfvertygad så väl genom min egen erfarenhet som genom hvad jag hört yttras af skogsegare inom Norrbottens län, att lagen mottagits med den största belåtenhet; och då jag känner, att åtminstone i södra delen af Vesterbottens län råder samma förhållande som påkallat lagens utfärdande för Norrbottens län, samt jag unnar vina granuar lika godt, som jag sjelf fått, så kan jag icke annat än förorda lagens tillämpning äfven i Vesterbottens län.

Man har också sagt, att lagens tillämpning skulle blifva dyr. Jag tror likväl, att ett motsatt förhållande bevisas af den omständigheten, att, oaktadt lagen, såsom jag förut nämnt, redan tillämpats i två år, ingen enda rättegång i följd deraf uppstått.

På dessa skäl, och då jag önskar, att den dag redan vore kommen, då man bättre än nu hushållade med skogen, kan jag icke annat än yrka bifall till Utskottets förslag. Jag vill endast tillägga, att, i fall det lemnades Norrbottens län frihet att välja mellan å ena sidan något af de två förslag i afseende på skogens skydd, som här blifvit af ett par talare uppställda, och å andra sidan den lag, det nu har, jag ingalunda betvivlar, att det skulle föredraga den senare.

Herr Danielsson: Jag hade icke tänkt begära ordet i denna fråga, om icke en talare på malmöbanken yttrat några åsigter, som jag för min del icke kan gilla.

Hvarje gång fråga om skogslagstiftning är å bane i denna Kammarer, hör man ropas på frihet, och att man icke bör ingripa i den enskildes rätt. Men då ingen kan förneka, att skogsafverkningen under senare tider tagit så öfver hand, att vi snart stå inför det faktiska förhållandet, att en del af vårt fädernesland alldeles saknar skog, så måste man med allvar söka motarbeta det onda. Icke kan man väl jemföra frågan om skogsskötsel och vanvård af skogen med jordbrukskötsel och säga, att man lika litet har rätt att ingripa i fråga om den förra som beträffande den senare. Skilnaden är dock, att ett jordbruk, som blifvit försummadt, kan återupphjelpas på ett eller par år. Så är icke fallet med skogen; den måste i tid vårdas och odlas för

att i en mer eller mindre aflägsen framtid blifva af det gagn, man velat draga deraf.

Här har blifvit sagdt, att lika gerna som man föreskrefve den enskilde hur han skall sköta sin skog, lika gerna kunde man föreskrifva landbrukaren hvad slags säd han bör så eller att han icke får sälja sina kalvar förrän de blifvit gödoxar. Orimligheten af en dylik jemförelse ligger dock i alltför öppen dag för att jag skulle behöfva uppehålla mig längre dervid.

Jag är från en ort, som verkligen utgör ett sorgligt vittnesbörd på hvad öfverdrifven skogsafverkning kan leda till. Och jag ser redan på förhand de vådor för vårt land som måste uppkomma, i fall lagstiftningen icke i tid ingriper och gör något till skogens skyddande. Jag fordrar inga orimligheter, blott att något åtgöres.

Jag är fortfarande af den åsigt, att Kammaren bör lemna sitt bifall till hvad så väl länets invånare som landsting och Konungens Befallningshafvande påyrkat, icke en, utan flera gånger.

Jag yrkar bifall till utlåtandet.

Herr Jöns Pehrsson: Ej heller jag hade ämnat att spilla några ord på denna döda fråga. Men då man här, såsom den siste talaren, vill påstå, att skogssköflingen pågår till den grad i vårt land, att vi stå på gränsen af total skogsförödelse, så måste jag af min erfarenhet från den ort, jag känner till, häremot protestera. Väl synes det mig, som om man mer än önskligt fälde gammal växande skog, men den unga växande skogen vårdar man sig särdeles väl om; man är i sanning nu för tiden lika rädd om en liten planta eller sparrträd, som man för tretio år sedan var om ett mastträd. Hvad vidkommer de delar af landet, som icke hafva skog, så kunna de ju förses dermed genom skogsplanteringar, för hvilka väl hvarje ort kan hafva någon lämplig jordmån.

Jag vill i korthet omnämna, att jag såsom ledamot i en af Kronobergs läns landsting utsedd komité deltagit i ett af densamma utarbetadt förslag till skogslag för Kronobergs län. Detta förslag gick ut derpå, att om misshushållning af skogen visade sig ega rum, så att icke tillgång deraf för husbehof fans, skogsmarksegaren skulle förbjudas att vidare afverka skogen samt vara skyldig att befordra dess återväxt på de afverkade delarne af skogstrakten. Detta lagförslag, som nu hvilar hos Kongl. Maj:t, innehåller just hvad jag anser man bör i saken åtgöra. Längre vill jag icke gå.

Något yrkande anser jag mig ej behöfva framställa, eftersom frågan genom Första Kammarens afslag å utlåtandet redan förfallit.

I detta anförande instämde Herr *Samuel Johnson*.

Herr Hæggström: Jag kan begripa Herrarnes otålighet och skall äfven söka ställa mig till efterrättelse er billiga önskan att vara så kort som möjligt. Såsom motionär i frågan anhåller jag emellertid att få säga några ord. Hvad Herr Axell nyss talat om, att det skulle ha in- en reaktion i frågan, så är detta i viss mån sant. Men lika

*Angående
Norrbottens-
lagens tillämp-
ning för
Vesterbotten.
(Forts.)*

*Angående
Norrhottens-
lagens tillämp-
ning för
Vesterbotten
(Ports.)*

sant är det, att ytterligare en mängd kommuner genom sina fattade beslut visat sig understödja landstinget samt vara belättna med dess åtgörande i saken. Att en agitation mot lagförslaget uppkommit, då den fått ett lika oväntadt som godt stöd i finansministerns och Första Kammarens motstånd i fjor, är väl ej att undra på — om den utblifvit, hade det varit vida märkvärdigare — men huru denna agitation bedrifvits vill jag ej nu belysa, men jag torde i sinom tid blifva i tillfälle att närmare belysa huru dervid tillgått. Jag har i min hand flera kommunalstämmbeslut, understödjande landstingets framställan, men jag vill ej vid denna timme trötta Herrarne med deras uppläsande.

Det förundrar mig alldeles icke att motståndet *här* är så lifligt, då man hör huru rädda åtskilliga här i Kammaren äro för att staten skall i fråga om skog ingripa i den enskildes eganderätt, som man uttrycker sig. Sålunda förklarade Herr Herslow det för en orimlighet, att staten ingriper i den enskildes eganderätt. Som jag förmodar, att han i allmänhet hyllar samma åsigt, så förvånar det mig, att han icke vid riksdagen väckt förslag om upphäfvande af de stadganden, hvarigenom staten på andra områden gjort ingrepp i den enskilda eganderätten, såsom t. ex. fiskeristadgan, som förbjuder mig att fiska hvilken tid af året som helst — och det trots jag sjelf är egare till fiskvattnet — samt icke ens tillåter mig begagna hvilka slags fiskegarn jag vill. Men hvarföre har väl staten gjort dessa föreskrifter och förbud? Jo, helt enkelt derföre, att fisket icke skall blifva ruineradt. Jordbrukaren får ej heller använda sin spannmål hur han behagar, exempelvis ej till husbehofsbränning. Det har varit väl betänkt af staten att sålunda ingripa, *men den har icke gjort det förr än det visat sig vara nödvändigt.*

En lag, hvars upphäfvande jag förmodar Herr Herslow nästinstundande riksdag kommer att föreslå, är den särskilda skogsafverkningslagen för lappmarken, enligt hvilken lag åbon, ehuru han har skatterätt till jorden, icke eger att utan föregående afsyning till afsalu afverka skog, af viss bestämd minimidimension.

Lyckas Herr Herslow med ett sådant förslag, då kan man säga att det skett i sågverksegarnes intresse. Men jag hoppas att icke många inom Kammaren skola vara så förvillade, att de rösta för ett dylikt förslag. Då skulle det verkligen blifva luft i luckan. Nej — mine Herrar — det måste vara ett ingripande i den enskilda eganderätten, om skogen skall kunna skyddas. Skulle Herrarne tveka att afgifva en opinionsyttring till förmån för en sådan vigtig fråga? Jag beklagar om Kammaren skulle frångå det beslut, som fattades förra året, då skälen för lagens antagande äro vida bättre än de som framhållits emot densamma.

Hvad beträffar Herr Hörnfeldts uppträdande, så har landstinget af honom fått uppbära ganska skarpa förebräelser, men om något miss-tag blifvit begånget, hvilket dock återstår att bevisa, så återfaller det naturligtvis ytterst på länets invånare, hvilka valt dessa landstingsmän. Egendomligt är att, ehuru skogsfrågan redan år 1873 allvarsamt kom på tal inom landstinget och sedan dess under 1874, 1875 och 1876 hvarje landsting behandlats och flera omsättningar sedan dess kunnat

ega rum, få ombyten, mest föranledda af dödsfall, likväl skett, så att flertalet utgöres af samma personer nu som vid 1873 års landsting. Jag beklagar att Herr Hörufeldt synes hysa så dålig tanke om denna korporation, men vågar som sagdt af den omständigheten, att samma landstingsmän flera gånger blifvit omvalda, sluta till att länets befolkning icke är missnöjd med landstinget.

*Angående
Norrbottnens
lagens tillämp-
ning för
Vesterbotten.
(Forts.)*

Ännu ett par ord till, ty jag kan ej lemna Herr Axells påstående om kronofogdarnes uppgift utan svar. Han vill låta påskina att dessa uppgifter skulle vara oefterrättliga, och till stöd derför har han anfört att byn Teg med $13\frac{21}{64}$ mantal och 96 hemmansegare, som i uppgiften angifvas sakna hus- och byggnadstimmer, har flera hemmansegare som för afverkningsrätten till deras skogslotter blifvit erbjudna mellan 600 och 700 kronor. Huru kan man tala om att dessa sakna skog, och hvad tillit förtjenar kronofogdens uppgift? utropar Herr Axell. Förhållandet härmed är i korthet det, att denna by, af hvilken orsak är mig obekant, vid afvittringen icke fick sitt ordentliga utmål skog, vare sig den nu fick nära ingenting eller långt mindre än den skulle hafva. Allt nog — när denna by sedermera skulle tilldelas utmålet, så fans i Umeå socken ingen skog att taga. Vid afvittringen i Degerfors socken fick byn i ett aflägsset hörn, gränsande, om jag icke är allt för illa underrättad, mot lappmarksrådet, en skogstrakt för sig afsatt, till fyllande af dess utmål i skog. Afståndet från byn till denna skog lär enligt den uppgift jag fått vara mellan 9 och 10 mil. Att på ett sådant afstånd hemta husbehovsvirke är, om ej omöjligt, dock förenadt med sådana kostnader och svårigheter, att skogen ej för detta ändamål kan gagna. Är det nu sant hvad Herr Axell sade, att afverkningsrätten för byamännens skogslotter betingar ett pris af 600 à 700 kronor — och jag vill taga denna uppgift för god — så, om jag tager räkntan deraf och betraktar denna såsom årstillgång för byamännens husbehovsvirke, så kan väl med fullt fog sägas, att denna by saknar nödigt hus- och byggnadstimmer.

Jag vågar ej längre upptaga tiden utan yrkar fortfarande bifall till Utskottets hemställan.

Herr Liss Olof Larsson: Jag skall först yttra några ord mot Lag-Utskottet. Det förvånar mig nemligen att, då Utskottet citerar siffror och framlägger en kalkyl om exporten af sparrar, Utskottet endast fäster sig vid året 1873 och en mängd år der förut. Allt var då i stigande, och må hända är detta anledningen, hvarföre Utskottet framhåller just året 1873. Siffrorna passa väl in med målet, hvartill Utskottet vill komma. Men 1874 och 1875, för hvilka år jemväl finnes officiel statistik, hafva siffrorna sjunkit mer än hälften mot 1873. Derom har Utskottet ingenting sagt. Det hade likväl varit upplysande för Kammaren, om Utskottet framlagt dessa siffror i stället för att gå tillbaka 20 år.

Jag vill icke trötta Kammaren med att söka gendriva allt hvad Herr Hægström sagt. Han framhöll att Vesterbottens läns landsting fortfarande består af nästan samma män, hvilka sutto der 1873. Om icke länets invånare vore nöjda med dem, så hade de säkert valt

Angående
Norrbottners-
lagens tillämp-
ning för
Vesterbotten.
(Forts.)

andra landstingsmän, sade han. Jag vill dock minnas att Herr Hægström för några år sedan tillkännagaf, att beslutet i skogsfrågan inom landstinget var enhälligt. Nu upplyses att alla egentliga hemmans-egare inom landstinget reserverat sig, och att majoriteten bestod af de stora sågverksegarne och deras inspektorer samt embets- och tjänstemän. Ja — äfven hos oss finnas åtskilliga, som äro rädda för skogssköfvingen, emedan veden blir så dyr. Men det är icke så lätt att byta om landstingsmän, som Herr Hægström tror. Nyss hörde vi uppgifvas huruledes två personer ensamma hade röstöfvervigt inom kommunen och gingo in med en petition å kommunens vägnar med begäran om ny skogslag, mot hela kommunens önskan för öfrigt. Så kan också tillgå vid val af landstingsmän, och då är ej så lätt att byta om som Herr Hægström synes tro.

Herr Bäckström förklarade, att det rådde stor och allmän belåtenhet med den nya skogslagen inom Norrbotten. För min del kan jag naturligtvis icke motsäga ett dylikt uttalande af en i orten bosatt person, men Konungens Befallningshafvande i länet har dock yttrat, att erfarenheten ännu varit för ringa för att man skulle kunna fälla något bestämdt omdöme om verkningarne af i fråga varande skogslag. Man får således tro den ene lika som den andre.

Jag vill nu återopa den officiella statistiken för år 1873, eller just det år Utskottet framdragit såsom det värsta, för att med några ord visa huru illa det tager sig ut i verkligheten. Då visar sig för 1873 en export af 603,545 sparrar. Men går jag till mellersta och södra Sverige, så ser jag att ensamt från Göteborg samma år exporterades nära tio millioner pitprops. Vill man vidare se efter, så skall man finna att från Uddevalla exporterats $2\frac{1}{4}$ millioner pitprops, från Oskarshamn nära 1 million o. s. v. Sälunda ett vida större antal från dessa hamnar än från hela Vesterbotten, ehuru den kringliggande skogsmarken icke är på långt när så vidsträckt. Detta torde visa, att Vesterbotten långt ifrån är i större behof af den föreliggande lagen, än vissa andra län, hvilka dock, som jag tror, icke önska lagen för sig.

Således tror jag att saken icke heller från denna synpunkt ställer sig så farligt. Man kan väl förstå att det finnes personer som önska denna lag — men jag kan ej förstå huru majoriteten i denna Kammar, på samma gång man så rikostigt beviljar anslag till stora byggnadsföretag och tillskapar en mängd tjänster med stora löner och när man så ofta hör klagan öfver embetsmännens förtryck — en klagan, som jag, i förbigående sagt, dock tror vara mycket öfverdrifven — man på samma gång likväl är redo att äfven med sin egendom ställa sig under desse och utsätta sig för än mera förtryck.

Jag tror således att denna lag icke är nödvändig för Vesterbotten, eller ens att länet sjelf önskar den, och får jag således för min del yrka afslag å Utskottets hemställan.

Herr *Svensén* förenade sig med Herr Liss Olof Larsson.

Herr Torpadie: Blott några ord till svar på den interpellation, som den ärade talaren på dalabanken framställt till Lag-Utskottet.

Orsaken till att Lag-Utskottet icke anfört några statistiska uppgifter för tiden efter år 1873 beror helt enkelt derpå att, såsom Herrarne behaga se af betänkandet, Utskottet endast citerat Konungens Befallningshafvandes i Vesterbottens län skrifvelse till Kongl. Maj:t.

*Angående
Norrbottnens-
lagens tillämp-
ning för
Vesterbotten.
(Forts.)*

Jag vill icke längre upptaga Kammarens tid, men jag skall be att få säga, det jag med full öfvertygelse deltagit i Lag-Utskottets tillstyrkande förslag om den s. k. norrbottenslagens tillämpning äfven på Vesterbottens län. Jag har ansett mig icke kunna göra annat, och jag känner mig icke det minsta berörd af de åsichter, som den ärade talaren på skånebanken uttalat. Jag vågar säga, att jag sätter den enskildes eganderätt högt, men högre än all privat eganderätt sätter jag statens rätt, och jag kan icke tänka mig möjligheten för staten att existera, derest icke den enskildes rätt underordnas statens.

Den ärade talaren anförde såsom exempel på den orimlighet, till hvilken ett sådant tillvägagående, som här föreslagits, skulle leda, att man i lagstiftningen skulle komma derhän att påbjuda odling af endast vissa sädesslag eller förbjuda nedslagtning af kalffvar förr än de blifvit gödoxar. Nå väl, jag vill härå svara, att om man kan öfvertyga mig att Skånes och hela landets välfärd fordrar en sådan lag, jag är nog stor fosterlandsvän att bifalla lagen. Saken är i och för sig sjelf orimlig, men orimligheten återfaller på den, som framförde exemplet.

Jag tager mig friheten att yrka bifall till Lag-Utskottets förslag.

Härmed var öfverläggningen slutad. Efter upptagande af de gjorda yrkandena, gaf Herr Talmannen, enligt dem, propositioner så väl på bifall som afslag; och fann Herr Talmannen den förra propositionen vara med öfvervägande ja besvarad. Votering begärdes, i anledning hvaraf följande voteringsproposition uppsattes, justerades och anslogs:

Den, som bifaller hvad Lag-Utskottet hemställt i utlåtandet N:o 22,

röstas Ja;

Den, det ej vill,

röstas Nej;

Vinner Nej, har Kammaren afslagit Utskottets hemställan.

Röstsedlarne afgåfvos; och befans vid deras sammanräkning, att 66 ledamöter röstat ja och 60 ledamöter nej; varande alltså Utskottets förevarande förslag af Kammaren bifallet.

§ 6.

Föredrogs och bifölls Stats-Utskottets memorial N:o 53, angående aflöningen för Justitie-ombudsmannen och de vid hans expedition anstälde tjenstemän.

§ 7.

Till bordläggning anmäldes följande inkomna ärenden, nemligen:

Konstitutions-Utskottets utlåtande N:o 2, om ändring i 11 och 12 §§ Regeringsformen;

Samma Utskotts utlåtande N:o 3, om tillägg till 28 § Regeringsformen; samt

Andra Kammarens Tredje Tillfälliga Utskotts utlåtande N:o 7 (i samlingen N:o 29), om bestämmande af en viss orts lokaltid såsom den för landet lagligen gällande borgerliga tiden.

§ 8.

Justerades protokollsutdrag.

§ 9.

Herr *J. G. E. Leijer* erhöll, på derom anmäld begäran, ledighet från riksdagsgöromålen under 6 dagar från och med den 25 i denna månad.

Kammarens ledamöter åtskildes kl. $\frac{1}{2}$ 4 e. m.

In fidem
Gustaf Westdahl.